

2012

UNIVERZA NA PRIMORSKEM
FAKULTETA ZA MANAGEMENT

DIPLOMSKA NALOGA

DIPLOMSKA NALOGA

MARKO HRVATIN

MARKO HRVATIN

KOPER, 2012

UNIVERZA NA PRIMORSKEM
FAKULTETA ZA MANAGEMENT

Diplomska naloga

ŠPORTNO STAVNIŠTVO

Marko Hrvatin

Koper, 2012

Mentor: izr. prof. dr. Rok Strašek

POVZETEK

Diplomska naloga obravnava temo športnega stavništva, ki se v Sloveniji v zadnjem času razvija z neverjetnim napredkom. Glavni razlog je predvsem v tem, da športne stave predstavljajo na videz zelo lahek način hitrega zaslužka. So zelo zanimiva igra na srečo, pri kateri gre za pravilno napovedovanje športnih izidov. Ob razpravljanju o stavništvu, je potrebno opozoriti na vse bolj izrazit fenomen nameščanja izidov. Predvsem v športnem stavništvu, je tega v zadnjem obdobju vse več, sistem športnih stav pa se temu primerno spreminja in razvija. Tudi to bo predmet obravnave moje diplomske naloge. V sklopu diplomske naloge bom predstavil primere o temu, kako lahko denar in stave »obrnejo glavo« tudi najboljšim športnikom sveta ter kakšen vpliv imajo stave v današnjem svetu športa. Omenjeno temo sem izbral, ker sem vrhunski športnik, ki odlično pozna problematiko športnih stav. Tako želim ljubiteljem športa prikazati, kako zanimive so lahko stave, a hkrati opozoriti na njihovo nevarnost.

Ključne besede: športne stave, stavništvo, igre na srečo, verjetnost, zaslužek, dobitok, strategije, vloga koeficientov, stavniške afere, podkupovanje.

SUMMARY

The thesis discusses sports betting, which has been witnessing a rapid expansion in Slovenia in recent years. The main reason is that sports bets are perceived as a seemingly easy way of making quick money. Placing sports bets is a very interesting game of chance which consists of predicting sports results. When discussing betting, attention should be brought to the growing phenomenon of match-fixing. This phenomenon has lately been expanding considerably, which is why the sports betting system keeps changing and evolving accordingly. This issue is also discussed in the thesis. The thesis describes how even world's best sportsmen can get carried away by money and bets, and discusses the influence bets have on the present-day world of sports. I decided for this subject matter because, being an elite sportsman, I have an insight into the problematics of sports betting. My intention is to present to the sports fans the interesting aspect of sports bets while also discussing the threats they pose.

Key words: sports bets, betting, games of chance, probability, income, winnings, strategies, role of coefficients, betting scandals, fixes.

UDK: 347.765:796(043.2)

VSEBINA

1	Uvod	1
1.1	Opredelitev teme diplomske naloge.....	1
1.2	Nameni in cilji diplomskega dela.....	2
1.3	Predvidene metode za doseganje ciljev	3
1.4	Predpostavke in omejitve	3
2	Zgodovina stavništva	4
3	Pravni vidiki stavništva v Sloveniji	5
4	Osnovni pojmi igranja športnih stav	6
4.1	Stavna lista	6
4.2	Datum in čas igranja	6
4.3	Številka dogodka in osnovni tip.....	6
4.4	Vplačilo in izplačilo	8
5	Vrste igranja športnih stav	9
5.1	Vloga koeficienta	9
5.2	Računanje kvot in dobitkov	10
5.3	Zanesljivost malih koeficientov ali tveganje velikih koeficientov	13
5.4	Višanje in nižanje kvot (koeficientov)	15
5.5	Različne kombinacije – kombinacijski listek.....	17
5.6	Različni sistemi – sistemski listek	19
5.7	Različne stavne možnosti.....	24
5.8	Live stava	28
5.9	Single stava	29
5.10	Stava plus	30
5.11	VIP dobiček	31
5.12	Totogol.....	32
5.13	Gol napoved	33
6	Strategije in verjetnost dobitka	35
7	Igranje preko interneta	37
8	Različne nevarnosti iger na srečo	38
9	Primeri »podkupovanja in nameščanja rezultatov«	39
10	Sklep	41
	Literatura in viri	43

PREGLEDNICE

Preglednica 1:	Primer posamezne stave za tekmo Španija–Francija	10
Preglednica 2:	Pokazatelj »sigurnega« stavnega listka.....	11
Preglednica 3:	Sklop različnih kombinacij	12
Preglednica 4:	Stavni listek poljubnih koeficientov ter različnih presenečenj	13
Preglednica 5:	Konkretni primeri analiz	14
Preglednica 6:	Stavni listek s tremi manjšimi presenečenji.....	15
Preglednica 7:	Primer stave zvestega navijača Milana	18
Preglednica 8:	Kombinacijski listek različnih športnih panog	18
Preglednica 9:	Osnovni primer systemskega listka	19
Preglednica 10:	Sistemi listek 4/6	22
Preglednica 11:	Primeri končnih rezultatov.....	23
Preglednica 12:	Posamezne stavne možnosti.....	24
Preglednica 13:	Hendikep	26
Preglednica 14:	Možni končni razpleti tekme	27
Preglednica 15:	Primer stave na posamezne igralce	28
Preglednica 16:	Primer osnovnega stavnega listka	31
Preglednica 17:	Primer stavnega listka z VIP dobitkom	32
Preglednica 18:	Primer stavnega listka gol napovedi	33

1 UVOD

1.1 Opredelitev teme diplomske naloge

Športne stave (angl. sports betting) so splošna dejavnost napovedovanja športnih rezultatov. Ena od najbolj razširjenih iger na srečo, ki v zadnjem času vse bolj prevzema šport. Pred desetletji so se športne tekme igrale zgolj za prestiž in veselje, dandanes pa temu ni več tako. Denar je, vedno bolj, sveta vladar in mnogi se pri iskanju materialne sreče odločajo tudi za športne stave. Stavništvo tako postaja vse bolj razširjeno, ne le v Sloveniji, temveč tudi drugod po svetu.

Kljub temu se je potrebno zavedati, da stavništvo prinaša svoje dobre in slabe strani. Vsakič, ko stavimo, namreč lahko dobimo ali izgubimo, lahko obogatimo ali pa tudi propademo. Sredi negotovosti o zaslužku oziroma propadu, pa obstaja absolutna gotovost; na dolgi rok stavnica vselej zasluži. Dejansko so stavnice nekakšne molzne krave. Ob razpravah o moralnosti javnega stavništva, si družba pogosto zastavlja vprašanja o družbenih posledicah igranja iger na srečo, predvsem o zasvojenosti in vplivu tega pojava na razvoj predvsem mlajše populacije. Ob tem pa je zanimivo dejstvo, da se le redko javno izpostavi vprašanje, ali bi stavnice lahko izgubljale denar. Odgovor na vprašanje je preprost: ob ustrezno zasnovanem konceptu, se to enostavno ne more zgoditi. Gotovost odgovora je na prvi pogled sila presenetljiva, saj je sreča posameznega igralca zelo nepredvidljiva. Odgovor temelji na dveh ključnih dejstvih. Prvo dejstvo je, da celotno poslovanje stavnice predstavlja seštevek rezultatov zelo velikega števila posameznih stav, medtem ko posameznik oz. tisti, ki sodeluje pri igri, stavi na bistveno manjše število rezultatov. Ko se naključni dogodki ponavljajo, se razmerje med točnim rezultatom in številom vseh rezultatov vse bolj približuje povprečni vrednosti uspeha, ki jo imenujemo tudi matematično upanje. Če torej znova in znova opazujemo rezultate športnih tekem, pri katerem so možni trije izidi (zmaga gostitelja, zmaga gosta in neodločen izid), na dolgi rok opazimo, da se bo vsak od izidov pojavil v eni tretjini primerov. Slednje ni zgolj domneva, je zakon, ki mu pravimo tudi zakon velikih števil (Hladnik 2002, 6–7).

Zakon pravi, da če nek slučajni dogodek ponavljamo dovolj dolgo, se bosta sreča in smola slej ko prej izničili, ostalo pa nam bo povprečje, ki bi ga dobili iz resničnih verjetnosti. Zakon velikih števil torej pravi, da če je v igri na srečo neka stava postavljena tako, da je v povprečju v korist enega od akterjev, potem bo ob dovolj velikem številu ponovitev stave ta akter zagotovo dobil. Po drugi strani pa bo v primeru, da je igra zastavljena na način, da je v povprečju v škodo enega od akterjev, ob velikem številu ponovitev, le-ta izgubljal. Čeprav je vsaka stava zase neodvisna in na njen izid ne vplivajo izidi prejšnjih stav, je na dolgi rok pomembno zgolj dejstvo kakšen je povprečni dobiček oziroma izguba stave (Rosenthal 2006, 27–28).

Drugo ključno dejstvo v zvezi s stavnicami je, da imajo prav vsako igro premišljeno tako, da je v povprečju v korist stavnice, čeprav je ta premišljenost zelo majhna. Izplačila katere koli igre so skrbno premišljena, in sicer tako, da se ob vsaki posamezni stavi lahko dejansko zgodi kakršenkoli izid, na dolgi rok in v povprečju, pa bo stavnica vedno v prednosti. Če ima torej stavnica majhno število igralcev in če vsak od njih stavi le na majhno število iger, in to veliki znesek denarja, ni povsem jasno, kašen bo razplet. Igralec lahko namreč s svojo stavo izgubi ali pa tudi dobi. Posledično stavnica lahko zasluži ali izgublja. Končni razplet je slučajen oziroma brez kakršnihkoli zagotovil. Po drugi strani, pa se v primeru velikega števila igralcev, ki stavijo na potencialno različne možne izide, slučajnost izgubi. Zakon velikih števil namreč pove, da bo zavoljo rahle uteženosti vsake stave, v korist igralnice, ta z gotovostjo dolgoročno vedno zaslužila. Če povzamemo, stavnici ni potrebna sreča temveč potrpežljivost oziroma veliko število vplačanih stav. Medtem, ko se igralci iger na srečo lahko zanašajo na razne strategije, si stavnica lahko privoščiti, da se bo zanašala na zakon velikih števil (Rosenthal 2006, 29–30).

Kljub temu, da je s teoretičnega vidika stavništvo na dolgi rok precej predvidljiva dejavnost, pa se posamezni igralci ob igranju stav zanašajo na svoje lastne strategije, ki lahko na kratek rok celo prinašajo dobiček. Strategije so lahko zelo različne: od intuitivnih (»srečna roka«, »srečna številka«, poravnosti planetov itd.) do precej analitičnih in kompleksnih, kot na primer tiste, ki temeljijo na matematičnih teorijah odločanja s tveganjem. Bistvo slednjih je oblikovati (matematični) model, na osnovi katerega bo mogoče izbrati strategijo, ki v danih okoliščinah predstavlja največjo možno verjetnost dobitka. Čeprav so teorije odločanja zelo kompleksne in s tega vidika presegajo okvir diplomskega dela, bomo v diplomskem delu predstavili nekatere enostavne primere takih strategij.

Čeprav sem uvodoma opozoril na vlogo stavnic, bom v diplomskem delu obravnaval tudi pravni vidik stavništva v Sloveniji. Posebna pozornost bo namenjena predstavitvi zakonodaje, ki ureja stavništvo oziroma organiziranje športnih stav. Ker stavništvo ni zakonsko urejeno oz. regulirano, posledično prihaja do kriminalnih dejanj: nameščanja tekem in dogovarjanja oziroma prirejanja rezultatov. V skladu s konceptom, so namreč najvišji dobički doseženi v primerih, ko gre za rezultate, ki predstavljajo veliko presenečenje. Podatek Športne loterije Slovenije, da je povprečno število vplačanih stavnih listkov kar 40 tisoč dnevno, spodbuja vse več podjetnih ljudi k iskanju priložnosti za organiziranje oz. odpiranje privatnih stavnic. Kako sploh vse to poteka, zakaj prihaja do takšnih in drugačnih afer, kdo je za to odgovoren in kakšna so pravzaprav tveganja pri igranju športnih stav, so vprašanja, na katera bom poskušal odgovoriti v diplomski nalogi (Mihajlovič 2009).

1.2 Nameni in cilji diplomskega dela

Osrednji namen diplomske naloge je opozoriti javnost, na vse bolj razvijajoč se fenomen športnih stav in nevarnosti, ki jih predstavljajo za družbo. Stave se razvijajo z neverjetnim

napredkom, kar priča podatek, da so športne stave popolnoma prevzele primat pred ostalimi igrami na srečo.

Glavni cilji naloge so predstaviti zgodovino športnega stavništva v Sloveniji in tujini, predstaviti pravni vidik stavništva v Sloveniji, prikazati različne tipe športnih stav ter različne možne strategije igranja in možnosti dobitka. V zaključnem delu naloge bodo dodatno predstavljene tudi nekatere afere, ki so povezane s podkupovanjem oz. nameščanjem rezultatov in postavljajo po robu legalnost športnih dogodkov.

1.3 Predvidene metode za doseganje ciljev

Za uresničitev opredeljenega namena in ciljev diplomskega dela, bom uporabil splet različnih deskriptivnih in analitičnih metod: deskriptivne metode za povzemanje in predstavitev zgodovine športnih stav in različne oblike športnih stav, ki bodo predmet obravnave teoretičnega dela naloge, ter matematično-statistične metode s področja verjetnosti in kombinatorike, za predstavitev različnih strategij in izračuna možnosti dosege glavnega dobitka. Ocene in izračune bom opravil na osnovi statističnih podatkov Športne loterije Slovenije in iz lastne baze podatkov.

1.4 Predpostavke in omejitve

Zaradi razmaha stavništva ter »odpiranja« novih stavnic, se bom v sklopu diplomskega dela omejil zgolj na stave Športne loterije Slovenije. Ker bom uporabil zgolj javno dostopne statistične podatke Športne loterije Slovenije, ugotovitve in sklepe ne bo mogoče generalizirati, saj podatki zasebnih stavnic v Sloveniji oziroma izven slovenskih meja, niso na voljo. Seveda bo potrebno upoštevati tudi omejitve glede razpoložljivost zaupnih podatkov o vplačilih in izplačilih, katere Športna loterija ne sme posredovati javnosti. Prav tako bodo različne omejitve predvsem v natančnosti statističnih podatkov, na račun katerih se koeficiente sploh določa ter naknadno tudi spreminja.

2 ZGODOVINA STAVNIŠTVA

Zgodovina iger na srečo sega daleč v preteklost. Mihelič (1993) v poglavju o igrah na srečo v preteklosti razlaga, da so se igre kjer zmagovalca določi naključje odvijale že pred stoletji. Sprva je šlo za zanimanje za rednost določenega pojava, kjer so se tu pa tam pojavljale tudi določene nepravilnosti. Ljudje so te nepravilnosti poskušali napovedati oziroma predvideti kdaj se bodo zgodile. To so prvi znaki napovedovanja določenih naključnih dogodkov, ki segajo v prazgodovino (Mihelič 1993, 17).

Prav tako tudi zgodovina športnih stav sega izjemno daleč. Že pred približno stoletjem, si je veliko ljudi krajšalo čas z igranjem športnih stav. Nekateri so igrali za dobiček, drugi zgolj za zabavo. Med 19. in na začetku 20. stoletja so bile konjske dirke najbolj razširjena in priljubljena vrsta športnih stav. Prav tako je bil zelo popularen tudi baseball, predvsem v Ameriki. Konec leta 1960 se je, z uvedbo televizijskega športa, začelo novo obdobje športnih navdušencev, v katerem so športne stave doživele ogromen razvoj. Zaradi razširjenosti interneta, je bil opazen dodaten napredek v devetdesetih letih 20. stoletja. Dejstvo je, da so športne stave pustile ogromen pečat že v preteklosti, danes pa se z neverjetnim tehnološkim napredkom le še razvijajo. Pri nas so se športne stave razvile nekoliko kasneje. Konec leta 1995 je bila na osnovi novega Zakona o igrah na srečo ustanovljena Športna loterija Slovenije. Kot delniška družba je pridobila dovoljenje za trajno prirejanje iger na srečo. Glavni namen ustanovitve Športne loterije Slovenije je v zbiranju finančnih sredstev za dejavnosti športnih, invalidskih in humanitarnih organizacij v Sloveniji.

Prva igra Športne loterije je bila t. i. »Športni krog«, v kateri je bil glavni cilj igre pravilno napovedati končnega zmagovalca vseh desetih parov nogometnih tekem. Večinoma so bile to tekme slovenske in italijanske prve lige. Prvi krog je bil uspešno izveden 14. decembra, leta 1996. V naslednjih letih so se tudi igre Športne loterije vse bolj spreminjale in dodatno razvijale. Tako smo že čez nekaj let imeli na slovenskem trgu prve srečke, sčasoma so se uveljavile tudi prve športne stave. Ob tem so se z leti razvile še druge igre (Polo, Petica, elektronske srečke, E-igre, Gol napoved, Totogol itd.). Temu primerno so se razvila tudi sodobna komunikacijska sredstva, za lažji in hitrejši dostop do igranja (internet, igranje na mobilnih aparatih in samopostrežnih terminalih) (Grabar 2002, 17).

3 PRAVNI VIDIKI STAVNIŠTVA V SLOVENIJI

Pravni vidik iger na srečo v Sloveniji določa Zakon o igrah na srečo (ZIS – UPB3, Ur. l. RS, št. 14/2011), ki se nahaja v Uradnem listu Republike Slovenije. Zakon določa sistem prirejanja iger na srečo. V tem primeru se bom osredotočil na prirejanje športnih stav, ki mora potekati v urejenem in nadzorovanem okolju. Prav tako se mora preprečiti pranje denarja, goljufije in druga kazniva dejanja, ki so v nasprotju z javnim redom. Obvezna je tudi zaščita mladoletnikov pred škodljivimi vplivi čezmernega igranja iger na srečo ter varovanje vseh udeležencev športnih stav (ZIS 2011, 1. člen). Športne stave so po tem zakonu igre, pri katerih imajo udeleženci, pri plačilu določenih zneskov, enake možnosti zadeti dobitke, izid pa je izključno odvisen od negotovosti in naključja (ZIS 2011, 2. člen).

Prirejanje iger na srečo oz. prirejanje športnih stav, je izključno pravica Republike Slovenije. Lahko se prirejajo le na podlagi dovoljenja oz. koncesije pristojnega organa, ki ga izda Vlada Republike Slovenije in minister, pristojen za finance. Pri čemer pa mora upoštevati zlasti zasičenost ponudbe v državi, zagotavljanje usklajenega in optimalnega razvoja dejavnosti, vpliv na socialno, kulturno in naravno okolje ter na posameznika; izpolnjevanje davčnih, koncesijskih in drugih javnofinančnih obveznosti, ki jih imajo pravne osebe in njeni lastniki ter druge okoliščine, ki so povezane z odločanjem o športnih stavah. Igre na srečo preko interneta, oz. športne stave v našem primeru, lahko prirejajo le gospodarske družbe, ki imajo koncesijo za trajno prirejanje klasičnih iger na srečo. Minister, pristojen za finance, podrobneje določi pogoje in način prirejanja spletnih iger, ki so dovoljene le za osebe, starejše od 18 let (ZIS 2011, 3. člen).

Nihče ne sme sprejemati vplačil in obljubljeni dobitkov, če to ni v skladu z 2. členom tega zakona. Prav tako je prepovedano kakršnokoli organiziranje iger oz. dejavnosti, pri katerih udeleženci vplačujejo določene denarne zneske organizatorjem ali drugim udeležencem, ki so se predčasno vključili v to igro (ZIS 2011, 7. člen).

Skratka, igre na srečo, zlasti športne stave, lahko prirejajo le gospodarske družbe, ki pridobijo koncesijo, te pa morajo udeležence dodatno opozoriti na nevarnost tveganja ter na možnost zasvojenosti z igrami na srečo (ZIS 2011, 8. člen).

Dejstvo je, da so športne stave pri nas nacionalizirane (v sklopu države, državna firma). Športna loterija je edina gospodarska družba, ki se ukvarja s stavništvom. Za primerjavo s tujino pa so športne stave v drugih državah privatizirane (zasebne). Z njimi se ukvarja vse več različnih gospodarskih družb. Tako ima sosednja Hrvaška, na primer, veliko število različnih zasebnih stavnic: Supersport, Germania sport, Prva sportska, Hrvatska lutrija itd., drugeje v tujini, kjer so športne stave še toliko bolj razvite, pa je stavnic še enkrat toliko.

Pravni vidik v Republiki Sloveniji je zelo temeljit, zakoni so jasni in nadzorno razloženi, kazni za nezakonito prirejanje kakršnihkoli iger na srečo, pa izjemno visoke.

4 OSNOVNI POJMI IGRANJA ŠPORTNIH STAV

4.1 Stavna lista

Športne stave so zelo preprosta in zanimiva igra, kjer gre le za pravilno napovedovanje rezultatov pri različnih športnih panogah. Dvakrat tedensko Športna loterija izda časopis »Top šport«, v katerem je celotna športna stavna ponudba, t. i. stavna lista. Poleg te so na voljo še predhodni rezultati in različne lestvice. Športne stave namreč zajemajo vse vrste športov: nogomet, košarko, rokomet, tenis, odbojko, pa tudi druge manj poznane športe: npr. atletika, Formula 1, motociklizem itd., vključno z zimskimi športi: smučanje, skoki in smučarski teki, biatlon itd. Stavna lista je dostopna tudi na spletni strani www.e-stave.com, kjer Športna loterija vsakodnevno osvežuje ter generira stavno listo z različnimi dodatki oziroma popravki. Sestavljajo jo športne tekme in dogodki, ki vsebujejo koeficiente različnih vrednosti, ki so ključnega pomena pri igranju športnih stav (Športna loterija Slovenije 2011).

4.2 Datum in čas igranja

Stavna lista je razdeljena na različne športne dogodke. Vsak dogodek je označen s posamezno številko, ob kateri je zapisan tudi datum ter ura pričetka tekme. To sta namreč zelo pomembna podatka, kajti v Sloveniji lahko vplačaš športno stavo le pet minut pred pričetkom dvoboja (na Hrvaškem lahko vse do zadnje minute pred pričetkom tekme). Se pravi da, če je na sporedu nogometna tekma Koper–Maribor s pričetkom ob 20.00 uri, je moč na to tekmo staviti vse do 19:55, kasnejši termin igranja stav za to tekmo ni več možen. Slednje je nekaj povsem razumljivega, kajti nesmiselno bi bilo, da bi lahko stavili na tekmo, ki je že v teku, ko je že moč razbrati ne le rezultat temveč tudi razpoloženje ekipe in dinamiko tekme in tako staviti z večjo možnostjo uspeha (Športna loterija Slovenije 2011).

4.3 Številka dogodka in osnovni tip

Poleg številke dogodka so na stavni listi zapisani tudi osnovni tipi. Ti predstavljajo stave na različne načine. Vsak dogodek ima namreč svojo številko, ob tem so na razpolago tudi številni osnovni tipi: tip 1, tip 0, tip 2, tip 10, tip 02 ter drugi tipi, ki bodo predstavljeni v sklopu naloge. Za lažje razumevanje osnovnih tipov bo predstavljenih nekaj konkretnih primerov (Športna loterija Slovenije 2011).

Stava na tip 1 pomeni stavo na zmago gostitelja oziroma na zmago prve zapisane ekipe ali posameznega igralca (v primeru dvobojev). Stava na tip 2 predstavlja stavo na zmago gostujoče ekipe oziroma druge zapisane ekipe ali igralca, medtem ko stava na tip 0 pomeni stavo na nedoločen izid oziroma, da se bo tekma razšla brez zmagovalca. Kot zanimivost se dvoboji tenisa, atletike ter drugih podobnih športov ne morejo končati z nedoločenim izidom,

saj je praktično v vsakem primeru znan končni zmagovalec dvoboja ali tekme. Na ta račun se izključi možnost neodločenega izida, zato na stavni ponudbi stava na tip 0 ni na voljo.

Kot primer bo v okviru naloge predstavljen teniški dvoboj med dvema številka ena svetovnega tenisa: Federer–Nadal, kjer pod številko dogodka 1984 tip 1 pomeni zmago prvega napisanega igralca, in sicer v tem primeru Federerja, medtem, ko tip 2 predstavlja zmago drugega zapisanega igralca Nadala. Tip 0 ni na voljo, saj se teniška tekma ne more končati brez zmagovalca (primer stave na zmago Federerja, 1984-1).

V primeru stave na tip 10 (ena, nič) pomeni, da bo stava zadeta, bodisi v primeru zmage gostitelja bodisi v primeru neodločenega izida tekme. Ravno tako stava na tip 02 pomeni, da bo stava zadeta, bodisi v primeru gostujoče zmage bodisi v primeru neodločenega izida. Konkretno navidezen primer nogometne tekme Koper–Maribor, ob številki dogodka 1245 in stavi na tip 02. Stava bo dobljena v primeru zmage Maribora ali neodločenega izida, medtem ko bi zmaga Koper pomenila, da smo bili pri napovedovanju rezultata nenatančni in smo stavo izgubili. Stavni listek izpolnimo na naslednji način: b številki dogodka pripišemo še svoj tip stave. Npr. 1245 (tekma Koper–Maribor) in nato tip stave 02 (glej primer: 1245-02).

Poleg osnovnih, obstaja še nekaj drugih tipov stav. Najbolj razširjene med vsemi so vsekakor še stave na končne rezultate in posamezne uvrstitve. Pri taki vrsti stav so na voljo drugačni tipi (tip Z ali tip 1-3). Stava na tip 1-3 pomeni stavo na končno uvrstitev posameznika med prva tri mesta. To so večinoma primeri motociklizma, formule 1 ali primer katerega od zimskih športov, kjer je na sporedu več tekmovalcev, vsi pa tekmujejo za končno zmago. V primeru stave na tip 1-3 pri priznani slovenski smučarki Tini Maze, na tekmi veleslaloma v Kranjski Gori. Stava bo zadeta le v primeru, če bo na koncu veleslalomске tekme v Kranjski Gori Mazejeva na zmagovalnem odru oziroma uvrščena med najboljše tri tekmovalke. V vseh drugih primerih končne uvrstitve Mazejeve, stava ne bo zadeta.

Stava na tip Z pomeni stavo na končni rezultat tekme, in sicer: večkrat tedensko Športna loterija ponudi možnost stave na točen rezultat določene tekme. V takih primerih so koeficienti pretežno visoki, zato vsak pravilno napovedan rezultat prinaša izjemno visoke zaslužke. Večinoma so to t. i. nogometni derbiji, kjer je na voljo kar nekaj različnih končnih rezultatov. Ob tem obstaja tudi možnost drugega izida tekme, ki na stavni ponudbi ni na voljo (glej primer: 333 – Barcelona–Milan /1:0/; 334 – Barcelona–Milan /0:1/).

V primeru, da menite, da se bo tekma med Barcelono in Milanom končala z rezultatom ena proti nič za Barcelono, na stavni listek označite številko dogodka in zraven tip Z. V tem konkretnem primeru bi to bilo tako: 333-Z. Enako velja, če mislite, da bo tekma nič proti ena za Milan, le da v tem primeru navedete drugo številko dogodka: 334-Z.

4.4 Vplačilo in izplačilo

Pri izpolnjevanju stavnega listka je možno izbrati najmanj 3 in največ 16 poljubnih športnih tekem. Stava je dobitna le v primeru, če so pravilno napovedane vse tekme na stavnem listku. Primerno temu, je priporočljivo igrati manjše število tekem na listek, saj je na ta način dosti večja verjetnost končnega uspeha, čeprav je posledično končni dobiček nekoliko manjši. Stavite lahko na vseh poslovalnicah Pošte Slovenije, bencinskih servisih Petrol in OMV, trafike 3DVA ter na drugih mestih, kjer ima stavnico Športna loterija Slovenije.

Minimalno vplačilo za stavni listek znaša 0,50 EUR, medtem ko je največje možno vplačilo posamezne stave 200,00 EUR. Največji dobiček na stavnem listku znaša 5.000,00 EUR, medtem ko je vrednost dobitka, za katerega se davek ne plačuje 299,99 EUR. Upoštevajoč davek na dobiček, je smiselno v določenih situacijah odigrati dva in ne en stavni listek. Zakaj? Namesto v primeru enega stavnega listka za 100 EUR, kjer je v primeru uspeha končni dobiček 500 EUR, z odštetim davkom prinaša skupno vsoto 420 EUR čistega dobička, je možno odigrati dva enaka listka za 50 EUR, kjer vsak prinaša v primeru uspešne napovedi rezultatov dobiček 250 EUR. V tem primeru znaša dobiček posameznika 500 EUR in davek se ne plača, saj noben listek ni dosegel obdavčljivega zneska.

Pri izplačilu vrednosti načeloma ni nobenih težav. Izplačilo se lahko opravi na poslovalnicah Pošte Slovenije ali drugih mestih, kjer je tudi stavnica Športne loterije. V primeru, da dobiček prekorači mejo davka, je potrebno predložiti svoje osebne podatke, da na loteriji dodatno preverijo. Davčni zavezanci morajo omenjene dobitke prijaviti v dohodninski napovedi. V primeru, ko je dobiček višji od 1.000 EUR, se mora posameznik oglasiti na sedežu Športne loterije v Ljubljani, kjer se ga identificira z osebnim dokumentom, preden se mu v nadaljevanju nakaže denar.

5 VRSTE IGRANJA ŠPORTNIH STAV

5.1 Vloga koeficienta

Pri igranju športnih stav vsekakor predstavlja najpomembnejšo vlogo koeficient oziroma kvota pri posameznem športnem dogodku. Koeficient je nespremenljiva količina, ki izraža neko razmerje med dvema ali več spremenljivimi količinami. V športnem primeru gre za razmerje med različnimi ekipami oziroma igralci. Koeficient za posamezno ekipo določa Športna loterija Slovenija, ki s pomočjo drugih, bolj razvitih svetovnih stavnic, določa poljubne koeficiente, ki so ključnega pomena pri igranju športnih stav. Višina koeficienta je v največji meri odvisna od možnosti dobitka (Skrat 2004).

Kot primer bo predstavljena navidezna tekma med Real Madridom in Mariborom. Upoštevajoč dejstvo, da bo tekmo najverjetneje dobil Real Madrid, bo temu primerna tudi višina koeficienta. Denimo, da bi koeficient na zmago Real Madrida znašal 1,10, medtem ko bi bil koeficient na zmago Maribora precej višji (50). Prav tako bo koeficient na neodločen izid izjemno visok (25). Kaj to konkretno pomeni? Dejstvo je, da je v tem primeru ogromna razlika med kluboma. Real Madrid je najbogatejši in najobetavnejši klub vseh časov in se v nobenem pogledu ne more primerjati s skromnim slovenskim klubom. Temu primerno je postavljena tudi kvota (1,10), kar pomeni, da v primeru zmage Real Madrida, za vsako vloženo enoto prejmemo 1,10 enote. Skratka vložek se pomnoži z osnovnim koeficientom 1,10. V primeru stave 10 EUR na zmago Real Madrida, bi njegova zmaga prinesla 11 EUR dobička, oziroma 1 EUR čistega zaslužka. Tveganje je v tem konkretnem primeru izjemno nizko, kajti skoraj nemogoče je, da bi se tekma končala drugače (Rosenthal 2006, 117–118).

Nekateri pa radi stavijo na presenečenja. Tako bi lahko poskusili s stavo na zmago Maribora. Kvota je v tem primeru izjemna, kar neverjetnih 50, kar nam ob vplačilu 1 EUR, prinaša 50 EUR dobička oziroma 49 EUR čistega dobička. Skratka zelo nizko tveganje vplačila, glede na razmerje moči teh dveh ekip, pa je stava skoraj nemogoča. V primeru vplačila 10 EUR na zmago Maribora, bi predviden dobitok znašal okroglih 500 EUR, vendar bo stava uspešna le v primeru nepričakovane zmage Maribora. Vendar žoga je okrogla, na igrišču je na obeh straneh 11 igralcev in zakaj ne bi več sreče »na papirju« tokrat imelo šibkejšo moštvo? To je le »zanka« športnih stav, kjer se presenečenja kar vrstijo.

Sledi še izračun, kaj se zgodi, če se tekma konča z neodločenim izidom. Znesek vplačila bi pomnožili s 25, ker je to predvidena kvota na izenačen izid te tekme. Zakaj je kvota na izenačenje manjša kot kvota na gostujočo ekipo? Razumljivo: če je domača ekipa izrazit favorit, in bi po vseh statističnih podatkih morala tekmo gladko dobiti, bo gostujoča ekipa lažje odnesla neodločen izid, oziroma vsaj točko, kot pa zmago in vse tri točke. Verjetnost, da se bo tekma končala neodločeno je precej večja, kot če bi tekmo zmagala gostujoča ekipa

(Maribor). Dejstvo je, da je tudi ta verjetnost praktično nična, če vemo, da nasproti stoji slaviti Real Madrid, ki ima v tem primeru skoraj 99 % verjetnost končne zmage.

V drugem primeru bo analizirana košarkarska tekma Evropskega prvenstva. Tokrat vzemimo za primer finalno srečanje med Španijo in Francijo. Španija velja pred srečanjem za izrazitega favorita. V to vlogo je bila postavljena predvsem zaradi izjemno kvalitetne ekipe, vrhunskih rezultatov na dosedanjih tekmah Evropskega prvenstva in hkrati, ker je branitelj zadnjega naslova evropskih prvakov.

Preglednica 1: Primer posamezne stave za tekmo Španija–Francija

Tekma	Tip 1	Tip 0	Tip 2
Španija–Francija	1,30	15,00	3,00

Iz prejšnjega poglavja je razvidno, da predstavlja najmanjši koeficient največjo verjetnost končnega razpleta. Stava na zmago Španije bi tako vplačan znesek pomnožila s koeficientom na tip 1 (zmaga prve ekipe), ki je v tem primeru 1,30. Skratka »hazarderji«, kot poimenujemo največje ljubitelje športnih stav, ki veliko vlagajo v igre na srečo, bi ob vplačilu 200 EUR, prejeli 260 EUR dobitka oziroma 60 EUR čistega dobička ($200 \times 1,30 = 260$).

V primeru stave na tip 2, bi znašal dobiček kar trikratno vrednost vplačila. Medtem ko stava na izenačenje znaša kar 15-krat več kot znesek vplačila. Razumljivo je, da je za neodločen izid košarkarske tekme koeficient izjemno visok, saj je zelo težko, skoraj nemogoče, na košarkarski tekmi zadeti končni tip 0. To dejansko pomeni, da na tekmi, kjer pade povprečno od 150 do 200 točk pričakujete, da bo končni rezultat po štirih četrtinah izenačen. V tem primeru bi za 10 EUR vplačila dobiček znašal kar 150 EUR, čeprav bi bila verjetnost končnega uspeha zelo majhna. Vendar to so le primeri športnih stav na posamezne tekme oziroma tako imenovane »single«, ki bodo podrobneje predstavljeni v nadaljevanju naloge.

5.2 Računanje kvot in dobitkov

Računanje kvot oziroma skupnega koeficienta, je glavna sestavina pri sestavljanju stavnega listka. Skupna kvota je namreč tista, ki določa za koliko krat bo znesek vplačila na koncu višji. Skupna kvota je zmnožek vseh posameznih kvot, ki so na stavnem listku. Več tekem kot posameznik stavi, več posameznih kvot bo na listku. Posledično bo na koncu tudi skupna kvota večja. Prav tako je pomembna tudi višina koeficientov, ki jih posameznik izbira pri igranju športnih stav. Večji koeficienti prinašajo večji končni zmnožek in v nadaljevanju tudi večji potencialni dobiček. Ob tem velja poudariti, da so visoke kvote in veliko število odigranih tekem, na koncu glavni razlog za manjše možnosti končnega uspeha. Zakaj? Vsekakor velja dejstvo, da je lažje zadeti 3 tekme kot 15. Prav tako je lažje zadeti kvoto 1.20, kjer gre za stavo na izrazitega favorita, kot pa kvoto 5, kar v bistvu predstavlja stavo na

presenečenje. Ravno zato je med tema dvema koeficientoma tudi gromozanska razlika v vrednosti (Rosenthal 2006, 117–118).

Prvi primer bo pokazatelj »sigurnega« stavnega listka z veliko verjetnostjo končnega dobitka. V spodnjem primeru gre za stavo treh tekem, kjer so vsi trije domačini nesporni favoriti srečanja. To je razvidno v prvi vrsti iz višine posameznih koeficientov.

Preglednica 2: Pokazatelj »sigurnega« stavnega listka

Tekma	Tip 1
Milan–Cesena	1,20
Real Madrid–Getafe	1,15
Barcelona–Osasuna	1,10
Skupna kvota	(1,20 x 1,15 x 1,10) = 1,52
Vložek	100 EUR
Potencialni dobiček	152 EUR

Skupna kvota je zmnožek posameznih kvot na stavnem listku. V prejšnjem primeru gre za koeficiente 1,20 na zmago Milana, 1,15 na zmago Real Madrida in 1,10 na zmago Barcelone, kar prinaša višino skupne kvote 1,52 ($1,20 \times 1,15 \times 1,10 = 1,52$). To dejansko pomeni, da v primeru stave (vplačila) 10 EUR na omenjeno kombinacijo, bo končni dobiček v vrednosti 15,2 EUR. Če bo vplačilo stave desetkrat večje, bo razumljivo, tudi potencialni dobiček, desetkrat večji (primer: vplačilo 100 EUR, končni dobiček 152 EUR). Pri tem ne velja spregledati dejstvo, da je verjetnost za končni uspeh v tem primeru izjemno visoka, saj so domače ekipe v vseh treh tekmah enostavno premočne, čeprav presenečenja niso nikoli izključena. Ne glede na izjemno zanesljivost stavnega listka, pa je verjetno malo takih, ki bi tvegali tako visoko vsoto denarja za njen polovični izkupiček, saj v tem primeru tvegamo 100 EUR, za potencialni čisti zaslužek 52 EUR. Razumljivo bi bilo tako tveganje, če bi zaslužek najmanj enkrat večji (primer: vplačilo 100 EUR, dobiček 200 EUR, zaslužek 100 EUR) (Rosenthal 2006, 119–120).

Drugi primer bo sklop različnih kombinacij z veliko »boljšimi« (v tem primeru višjimi) kvotami, tako da bo tudi skupna kvota precej višja. Gre za kombinacijski stavni listek z osmimi tekmami.

Preglednica 3: Sklop različnih kombinacij

Tekma	Tip 1	Tip 0	Tip 2	Tip 10	Tip 02
Partizan–Olimpija	1,20	15,00	3,00		
Krka–Cibona	2,40	15,00	1,50		
Djokovič–Ljubičić	1,20		3,60		
Federer–Nalbandian	1,35		2,75		
Milan–Roma	2,40	2,60	2,80	1,25	1,40
Morgenstern–Kranjec	1,50		2,20		
Miami–Oklahoma (+7)	1,75	15,00	1,75		
Lebron James (Miami) (27,5)	1,75		1,75		
Skupna kvota	(1,20 x 1,50 x 1,20 x 1,35 x 1,40 x 1,50 x 1,75 x 1,75)				= 18,75

Primer drugega listka je zgled osmih tekem (krepko so označeni koeficienti na katere smo stavili), z različnimi kombinacijami športnih panog. Prva tekma je košarkarska tekma Jadranske lige, med Partizanom in Olimpijo. Prav tako, druga tekma iz iste lige, med Novomeško Krko in Cibono iz Zagreba. V omenjenih primerih je naša stava na oba favorita: Partizana in Cibono, ki sta za slovenska predstavnika v Jadranski ligi še vedno previsoka ovira. Pri tretjem in četrtem paru gre za teniška obračuna, kjer bi trenutno prvi in tretji igravec sveta, morala upravičiti svojo veličino. V petem paru gre za nogometni derbi Serie A (italijanskega prvenstva), kjer je stava na tip 02 zelo zanimiva stavna možnost. Stava na izenačenje ali zmago Rome prinaša primeren koeficient (1,40), glede na to, da za tako »visok« koeficient »pokrijemo« kar dva končna tipa (0 in 2). Šesti par je dvoboj smučarskih skakalcev med Morgensternom in našim Kranjcem, kjer je vloga favorita vsekakor na strani Avstrijca. Zadnja dva dogodka sta iz košarkarske tekme NBA, Miami proti Oklahomi, kjer je stava na »hendikep« v korist Oklahome s sedmimi točkami razlike. To pomeni, da je stava dobitna v primeru kateregakoli izida v prid Oklahome (zmaga, neodločen izid ali poraz z največ šestimi točkami razlike, ker je hendikep v prid Oklahome 7 točk). Zadnji par pa gre za stavo na zvezdnika Miamijsa, Lebron Jamesa, da bo na tekmi proti Oklahomi presegel zadano mejo 28 točk ali več. Skupna kvota kombinacijskega listka osmih tekem znaša 18,75. Pri vplačilu v vrednosti 2 EUR, bi potencialni dobiček znašal 37,50 EUR. Če pa vložimo 10 EUR, dobimo v primeru pravilne napovedi rezultatov 187,50 EUR dobička.

Sprememba posameznega koeficienta na višino skupnega koeficienta pa vpliva tako: ob nepričakovanem razpletu kvalifikacij za tekmo smučarskih skokov in novem državnem rekordu našega Robija Kranjca, bi se lahko še pred tekmo odločili spremeniti stavo, in sicer stava na Kranjca v dvoboju z Morgensternom, je v tem primeru »vredna« 2,20 namesto 1,50. Na ta račun se tudi skupni koeficient razumljivo poveča (27,5). Izračun skupne kvote oziroma skupnega koeficienta ostaja enak, le koeficient šestega para se spremeni.

Zgled: $1,20 \times 1,50 \times 1,20 \times 1,35 \times 1,40 \times 2,20 \times 1,75 \times 1,75 = 27,5$.

Za tretji in zadnji primer bo predstavljen stavni listek poljubnih koeficientov ter različnih presenečenj. To je razvidno z višine posameznih koeficientov in skupne kvote. Glede na dejstvo, da presenečenja niso nikoli izključena, lahko sanjarimo o velikih dobitkih.

Preglednica 4: Stavni listek poljubnih koeficientov ter različnih presenečenj

Tekma	Tip 1	Tip 0	Tip 02
Jeruzalem Ormož–Cimos Koper	7,00		
Newcastle–Manchester United		3,00	
Bayern–Leverkusen		2,80	
Sevilla–Real Madrid	4,60		
Blackburn–Chelsea			1,75
Maccabi–Barcelona	1,60		
Skupna kvota	(7,00 x 3,00 x 2,80 x 4,60 x 1,75 x 1,60)		= 757,34

Listek presenečenja ima skupno kvoto (zmnožek vseh kvot na stavnem listku) kar visokih 757,34. Pri vplačilu stave v vrednosti 5 EUR, bi končni dobiček znašal 3.786,7 EUR, brez odbitega davka. Verjetnost končnega uspeha je v tem primeru zelo majhna, kajti za dobitno stavo, mora biti celoten listek pravilno izpolnjen. Ob tem velja poudariti dejstvo, da je sreča, tudi pri športnih stavah, izjemno pomemben dejavnik. Kljub temu, pa se nanjo vsekakor ne velja zanesti, kajti pri pravilni napovedi prevladujeta znanje in stavne izkušnje. Lahko se zgodi tudi, da zadeneš skupno kvoto 500 (15 odigranih tekem), lahko pa tudi zgrešiš skupno kvoto 2,00 (le tri odigrane tekme), vendar dolgoročno gledano, tak način vsekakor ne prinaša uspeha.

5.3 Zanesljivost malih koeficientov ali tveganje velikih koeficientov

Največji stavni izziv pri igranju športnih stav, predstavljajo vsekakor koeficienti oziroma kvote. Mnogi se sedaj sprašujejo zakaj, vendar se vsi igralci športnih stav vsekakor dobro zavedamo, kje tiči največja zanka pri sestavljanju stavnega listka. Kvota je v večini primerov odločilnega pomena pri odločanju, katere tekme se bo posameznik odločil staviti, saj predstavlja za koliko se bo dobiček povečal v primerjavi z zneskom vplačila.

Kljub temu se velikokrat pojavlja zanimivo vprašanje: ali se je bolj smiselno predati zanesljivosti malih koeficientov, kjer je verjetnost za končni uspeh nedvomno večja ali pa tvegati z velikimi koeficienti, ki povišajo kvoto in potencialni dobiček. Večinoma velja »nenapisano« pravilo, da je pri velikih vsotah denarja pametno staviti manjše, bolj verjetne koeficiente, medtem ko pri »igranju za zabavo« posameznik rad tvega tudi s kakšnim večjim koeficientom, ki dodatno poviša skupno kvoto (Rosenthal 2006, 122–123).

Sledi nekaj konkretnih primerov in različnih analiz.

Preglednica 5: Konkretni primeri analiz

Tekma	Tip 1	Tip 0	Tip 2	Tip 10	Tip 02
Milan–Padova	1,15	4,00	8,00	1,03	2,40
Juventus–Bari	1,20	3,70	7,00	1,07	2,20
Real Madrid–Getafe	1,15	4,00	8,00	1,03	2,40
Barcelona–Betis	1,20	3,70	7,00	1,07	2,20
Napoli–Parma	1,35	2,80	4,00	1,15	1,90
Skupna kvota	(1,15 x 1,20 x 1,15 x 1,20 x 1,35)				= 2,57
Vplačilo					10 EUR
Potencialni dobiček					25,70 EUR

Na zgornji stavni listi je pet različnih nogometnih tekem, kjer »padejo v oči« izjemno nizki koeficienti na tip 1, ki predstavljajo veliko verjetnost domačih zmag. V izračunu skupne kvote ($1,15 \times 1,20 \times 1,15 \times 1,20 \times 1,35 = 2,57$), nam vplačilo 10 EUR, ob morebitni zadeti stavi, prinaša 25,7 EUR. Vendar to le v primeru, če bi se na koncu vselej veselili domači. Kljub temu pet tekem ni kar tako zadeti, kajti presenečenja so vedno prisotna, na svetu pa ni ekipe, ki bi zmagala na vseh tekmah. Zato je mogoče smiselno tvegati določen višji koeficient na listek (npr. okoli 2,50), v zameno za pet tekem ali več, saj je velikokrat lažje zadeti eno »težjo« tekmo, kot pa pet »lahkih«.

Pred vsako stavo je pomembno vedeti, kakšno je trenutno stanje ekip na katere staviš, kakšen je pogled na lestvico, kaj kažeta statistika in tradicija ter kateri pomembni igralci obeh ekip na tekmi ne bodo nastopili. Tako bi se bilo morda lažje odločati o zanesljivosti malih koeficientov ali tveganju velikih koeficientov.

Kot primer bom predstavil stavni listek s petnajstimi dogodki ob minimalnih koeficientih (1,15). Vseh 15 tekem izraža svoje favorite, to jasno prikazujejo izjemno nizki koeficienti. Skupna kvota vseh posameznih koeficientov je skromnih 8,14. To se izračuna tako, da se koeficiente med seboj pomnoži. V tem primeru so vsi koeficienti iste vrednosti (1,15), tako da lahko skupno kvoto izračunamo s potenčnim izračunom (1,15 na petnajsto). V primeru, da zadenemo vseh 15 tekem, brez zgrešene tekme (stave), bi dobiček za eno enoto vplačila znašal 8,14 enot. Skratka, ob vplačilu 20 EUR, bi dobili 162,80 EUR ($20 \times 8,14$). Vendar vsi igralci stav se zelo dobro zavedajo kako težko je pravilno napovedati poljubnih 15 tekem. Zato v večini primerov poskušajo priti z nekoliko višjimi koeficienti do višjega dobitka. V nadaljevanju poglavja bo predstavljen omenjeni primer.

Drugi primer bo stavni listek s koeficienti med 1,40 in 1,70, na katerem bo le pet športnih dogodkov: $1,50 \times 1,60 \times 1,70 \times 1,40 \times 1,45 = 8,28$. V primeru stave na pet različnih športnih

dogodkov, je skupna kvota 8,28. Za stavo 20 EUR na omenjeno kombinacijo, bi končni dobitok znašal 165,60 EUR, kar je skoraj 3 EUR več kot v prejšnjem primeru. Na stavnem listku pa je kar deset dogodkov manj kot v prejšnjem primeru, so pa koeficienti nekoliko višji, in bo zato verjetnost končnega uspeha pri posameznih tekmah nekoliko manjša. Zanimiva je ravno primerjava, kaj je lažje zadeti: petnajst tekem s koeficientom 1,15 ali pet tekem s povprečnim koeficientom 1,65 (kot kaže omenjeni primer). V bistvu je odgovor popolna neznanka.

Tretji primer bo pa stavni listek s tremi manjšimi presenečenji.

Preglednica 6: Stavni listek s tremi manjšimi presenečenji

Tekma	Tip 1	Tip 0	Tip 2
Olimpija–Partizan	2,60	15,00	1,40
Nadal–Djokovič	2,40		1,50
Roma–Inter	2,40	3,30	2,80
Skupna kvota	(2,60 x 2,40 x 3,30)		= 20,6
Vplačilo			20 EUR
Potencialni dobitok			412 EUR

V primeru zmage Olimpije nad Partizanom, Nadala nad Djokovičem in izenačenjem na tekmi med Romo in Interjem, bi zadeli stavo s skupno kvoto 20,6. Glede na vplačilo (vložek) 20 EUR, bi bil dobitok 412 EUR. Ob tem bi imeli na listku le tri dogodke, z nekoliko višjimi koeficienti.

V primerjavi vseh treh stavnih listkov, je razvidno predvsem dejstvo, da za male koeficiente, ki predstavljajo večjo verjetnost končne zmage, moramo na listek napisati večjo število športnih tekem, da bo kvota, temu primerno, nekoliko višja. Za poskus različnih presenečenj, kjer je verjetnost pred tekmo nekoliko manjša, pa potrebujemo le od tri do pet parov (včasih lahko le single – stava na eno tekmo).

5.4 Višanje in nižanje kvot (koeficientov)

Kot smo ugotovili iz prejšnjih poglavij, imajo koeficienti glavno vlogo pri igranju športnih stav. Prav tako je že povsem razumljivo, da je višina koeficienta odvisna od verjetnosti končnega uspeha. Izračun skupnega koeficienta (skupne kvote) je povsem preprost, saj zmnožek manjših koeficientov prinaša bistveno manjši skupni koeficient, kot v primeru višjih koeficientov, kjer je razumljivo zmnožek posameznih koeficientov precej višji, kar v prvi vrsti prinaša večji dobitok.

Vloga koeficienta je torej ključnega pomena, zato je pomembno navesti tudi nekaj zanimivih lastnosti pri posameznih koeficientih. V prvi vrsti je vsekakor glavna lastnost obratnega sorazmerja. To dejansko pomeni, da ob povišanju prvega koeficienta (npr. na tip 1), sledi zmanjšanje drugega koeficienta (npr. na tip 2) in obratno. To je tipičen primer, ko sta dva koeficienta med seboj obratno sorazmerna. Enako velja v primeru nogometnih tekem, kjer imamo na voljo tri različne tipe. V posameznem primeru, če se zmanjša koeficient na zmago domačina, se posledično poviša koeficient na izenačenje ter na zmago gostujoče ekipe. Glavno vprašanje, ki se skriva za tem poglavjem pa je, na podlagi česa se koeficienti višajo in nižajo. Pomembno je vedeti, da kvote oziroma koeficiente določa Športna loterija Slovenije. Ta ima nalogo, da s pomočjo statističnih podatkov ter s primerjavo različnih svetovno priznanih stavnic, določi koeficiente, ki pa se dnevno nenehno spreminjajo (Quotenvergleich b. 1.).

Glavni razlog višanja in nižanja kvot (koeficientov) je v dnevno neverjetno visokem znesku vplačil, in sicer, ko pride do izjemno visokih zneskov na določen tip oziroma določeno kombinacijo, se koeficient na omenjeni tip zmanjša, posledično pa se poviša koeficient na zmago nasprotne ekipe ali igralca. Kot primer bo predstavljen teniški dvoboj med Ano Ivanovič in Katarino Srebotnik. Prvotni koeficient na zmago Srbkinje Ivanovičeve znaša 1,50, medtem ko je kvota (koeficient) na zmago Srebotnikove 2,40. V primeru veliko vplačil z visokimi zneski na zmago Ivanovičeve, se koeficient na njeno zmago posledično zmanjša (npr. 1,40), medtem ko se po zakonu obratnega sorazmerja koeficient na (tip 2) zmago Srebotnikove, v tem primeru poviša (2,60). Če se vplačila kljub temu dodatno pojavljajo v velikih številkah na zmago Ivanovičeve, se koeficient na njeno zmago ponovno zmanjša (lahko tudi na 1,20), ob tem pa se koeficient na zmago Srebotnikove razumljivo povečuje (npr. 3,00). Za koliko in kdaj se bo koeficient spreminjal, je odvisno le od višine posameznih zneskov vplačila (Quotenvergleich b. 1.).

Navidezen primer: na nogometni tekmi med Olimpijo in Koprom, je na zmago domačega moštva (tip 1) vplačanih visokih 10.000 EUR. Ker gre za prekoračitev zadane meje vplačila, sledi zmanjšanje koeficienta. Prvotni koeficient (tip 1) 1,70 se je zmanjšal na 1,50, posledično se je koeficient na izenačenje (tip 0) spremenil iz 3,00 na 3,40 ter koeficient na zmago Kopa (tip 2) iz 4,80 povišal na 5,50. Tako smo imeli možnost pred spremembo koeficientov ob vložku 100 EUR na zmago Olimpije zaslužiti 170 EUR, medtem ko je na novo zmaga Olimpije ob enakem vložku vredna (le) 150 EUR. Zato pa sta izenačenje in zmaga Kopa, po spremembi koeficientov, vredna nekoliko več.

Višanje, oziroma predvsem nižanje koeficientov, je v večini primerov tudi odločilnega pomena pri sestavljanju stavnega listka. Velik »padec« koeficienta oziroma konkretno nižanje koeficienta dejansko pomeni, da je prišlo do velikega deleža vplačila na določen tip. Če analiziramo še korak naprej ugotovimo, da prihaja do nižjih koeficientov le v primerih, ko določen posameznik, igralec, ki vloži velik znesek na športne stave, vplača izjemno visok

znesek na določeno tekmo. To pa vsekakor ni stava zgolj za zabavo, temveč dobro preučena in analizirana športna stava, vredna »prepisovanja«. Ni nujno, da je to vsekakor dobitna kombinacija, vendar je v tem primeru velika verjetnost, da bo stava zadeta. Dejstvo je, da posameznik ne vložijo »astronomske« vsote denarja (npr. 10.000 EUR) na dvomljivo tekmo. Iz tega razmišljanja izhaja ideja o prepisovanju tekem.

Pomembno je vedeti, da so športne stave v Sloveniji zelo razširjene. Dnevno se številke vplačil zelo hitro obračajo, zato je tudi pričakovano vsako dnevno nihanje koeficientov. Glede na to, da se dnevno odigra na milijone različnih kombinacij, bi lahko pričakovali nenehno spreminjanje vseh koeficientov na stavni ponudbi. Zato velja poudariti pomembno dejstvo, da se koeficienti spreminjajo le ob povišanih zneskih na določen tip, ob prekoračeni meji vplačila. Vse to je seveda računalniško vodeno in ostro nadzorovano, tako da se koeficienti ne morejo kar tako poljubno spreminjati.

5.5 Različne kombinacije – kombinacijski listek

Poleg že omenjenih »singlov« (stave na eno tekmo), je ena najbolj prepoznavnih in razširjenih iger vsekakor stava na različne kombinacije (kombinacijski listek). Na stavni listek je možno staviti od tri do največ šestnajst športnih dogodkov. Športni dogodki so lahko kombinirani iz vseh vrst športov, ki se izvajajo na različne dni v tednu. Tako lahko stavite stavni listek s tremi dogodki za ponedeljek, en dogodek za torek in sredo, po dva dogodka za četrtek in petek ter še po en dogodek ali dva za vikend. Takemu načinu igranja športnih stav pravimo kar tedenska stava (tedenski listek). Tedenski listek je zelo razširjena vrsta športnih stav, med drugim tudi zelo priljubljena, saj je realno dosti lažje zadeti petnajst posameznih dogodkov razporejenih skozi ves teden, kot pa petnajst tekem dnevno, končni dobiček pa je v obeh primerih izjemno visok (Športna loterija Slovenije 2011).

Preden se odločimo za igranje športnih stav, pa je vredno spoznati tudi osnovna pravila športnih stav. Na stavni listek lahko napišemo poljubno število športnih dogodkov (3-16), na katere želimo staviti. Lahko so to le nogometne tekme, lahko le košarkarske, roketne, hokejske ali teniške, lahko so le tekme zimskih športov (smučanje, biatlon, smučarski skoki, smučarski teki) ali pa zmes vseh športnih panog hkrati. Odločitev je v rokah posameznika.

Pri tem je pomembno vedeti, da lahko za vsako posamezno tekmo stavite le en posamezen dogodek. Tako namreč ni dovoljena stava na več dogodkov iz iste tekme. V tem primeru ne morete staviti hkrati na končnega zmagovalca, na prvi dosežen zadetek na srečanju ter na skupno vsoto zadetkov na tekmi. Kljub temu pa lahko stavite na določeno ekipo večkrat na isti listek (glej spodnji primer).

Preglednica 7: Primer stave zvestega navijača Milana

Tekma	Tekmovanje	Tip 1	Tip 2
Milan–Inter	(prvenstvena tekma – sobota)	1,80	
Napoli–Milan	(pokalna tekma – sreda)		1,50
Milan–Arsenal	(evropska tekma – naslednji torek)	1,75	
Skupna kvota			4,725
Vložek			20 EUR
Potencialni dobitok			94,5 EUR

Zgoraj navedeni primer prikazuje stavo na tri različne tekme, vendar vse tri stave vsebujejo zmago iste ekipe (Milana). Za navedeni dobitok bi moral Milan v naslednjih tekmah premagati Inter v domačem prvenstvu, Napoli v pokalu Italije in Arsenal v evropski Ligi prvakov.

Kombinacijski listek je lahko zmes številnih parov različnih športnih panog.

Preglednica 8: Kombinacijski listek različnih športnih panog

Tekma	Stavna možnost	Tip 1	Tip 0	Tip 2
Kiel–Ademar Leon (+7)	(hendikep – rokomet)	1,75		
Real Madrid–Valencia (2,5)	(vsota golov – nogomet)			1,50
Federer–Nadal (22.5)	(vsota gemov – tenis)			1,60
Siena–Barcelona	(1. polčas – košarka)	1,55		
Majdič–Kalla	(smučarski teki)	1,40		
Kranjec–Damjan	(smučarski skoki)	1,35		
Bjoerndalen–Fak	(biatlon)	1,60		
La Kings–Montreal	(1. tretjina – hokej)		3,00	
Skupna kvota	(1,75 x 1,50 x 1,60 x 1,55 x 1,40 x 1,35 x 1,60 x 3,00)			= 59,06
Vložek				5 EUR
Potencialni dobitok				295,3 EUR

Analiza zgornjega stavnega listka je zelo preprosta. Osem dogodkov iz različnih športov, ob raznovrstni izbiri stavnih možnosti. Za igranje športnih stav je pomembno poznati vse razpoložljive stavne možnosti, za katere se lahko odločimo pri posamezni tekmi. V našem primeru gre za zgled kombinacijskega listka različnih stavnih možnosti, na poti do glavnega dobitka. Podrobneje o tem v poglavju o stavnih možnostih.

5.6 Različni sistemi – sistemski listek

Z nenehnim razvojem spletnih iger, se tudi športne stave vseskozi razvijajo. Tako smo imeli pred leti le nekaj osnovnih možnosti staviti na končnega zmagovalca tekme. Z leti se tudi razvoj teh možnosti nenehno dopolnjuje, tako da imamo sedaj na voljo že cel kup različnih možnosti za posamezen dogodek. Vse te stavne možnosti sestavljajo različne kombinacije, ki smo jih odkrili v prejšnjem poglavju, medtem ko bo osrednja tema naslednjega poglavja spoznati različne sisteme pri sestavljanju stavnega listka.

Vsekakor imajo mnogi med nami pri igranju športnih stav velikokrat občutek, da jim sreča obrne hrbet, ravno v zadnjih trenutkih srečanja. Prav tako je veliko takšnih, ki zelo dobro stavijo, vendar na koncu le za las zgrešijo, saj imajo na listku le po eno zgrešeno tekmo. Zanimivo je dejstvo, da je, v primeru stave na poljubno število tekem, lahko že samo ena zgrešena tekma na koncu usodna. Kljub temu mnogi še naprej vztrajajo z različnimi kombinacijskimi listki, z upanjem na boljšo in svetlejšo prihodnost. Drugi spet razmišljajo dlje in želijo na tej stopnji narediti korak naprej.

Na ta račun so na voljo t. i. sistemski listki, s katerimi lahko stavo dobimo tudi v primeru, če kakšno tekmo zgrešimo. Podrobnejša razlaga sledi v nadaljevanju poglavja, kjer boste lahko spoznali različne sisteme in vse njihove glavne lastnosti (Športna loterija Slovenije 2011).

Na voljo imamo petnajst različnih sistemov, ki jih lahko odigramo le v primeru stave od štiri do največ osem tekem. V primeru stave štirih tekem, imamo le možnost enostavnega sistema 3/4, kar pomeni 3 od 4. Od štirih tekem, ki jih imate na listku, moramo zadeti najmanj 3 oziroma le eno tekmo lahko v tem konkretnem primeru zgrešimo.

Sledi osnovni primer systemskega listka 3/4.

Preglednica 9: Osnovni primer systemskega listka

Tekma	Tip 1	Tip 0	Tip 2
A: Napoli–Sampdoria	1,90		
B: Barcelona–Montpellier	1,75		
C: Federer–Tsonga	1,50		
D: Manchester United–Newcastle		3,70	
Skupna kvota ni pravilno izračunana, ker gre za sistemski listek			=18,45

V zgornjem primeru bi bila skupna kvota za stavo na kombinacijski listek štirih tekem 18,45, vendar, ker gre za sistemski listek, se skupni koeficient (kvota) nekoliko spremeni oziroma se izračuna drugače. Sistem 3 od 4 poudarja štiri različne kombinacije (ABC, ABD, BCD in ACD). To pomeni, da ob vplačilu 1 EUR na kombinacijo, bi skupno vplačilo znašalo 4 EUR,

ker imamo pri tem sistemu štiri različne kombinacije. Na podoben način se izračunajo vsi štirje dobitki, in sicer za vsako kombinacijo posebej.

Štirje različni izračuni za vsako posamezno kombinacijo:

- ABC $(1,90 \times 1,75 \times 1,50) = 5 \times 1 \text{ EUR} = 5 \text{ EUR}$
- ABD $(1,90 \times 1,75 \times 3,70) = 12,3 \times 1 \text{ EUR} = 12,3 \text{ EUR}$
- BCD $(1,75 \times 1,50 \times 3,70) = 9,7 \times 1 \text{ EUR} = 9,7 \text{ EUR}$
- ACD $(1,90 \times 1,50 \times 3,70) = 10,5 \times 1 \text{ EUR} = 10,5 \text{ EUR}$

Zgornji izračuni prikazujejo potencialne dobitke, v primeru ene zgrešene tekme na sistemskem listku. V prvem primeru bi stavo zadeli, če bi pravilno napovedali zmago Napolija, Barcelone in Federerja, zgrešili pa izenačen izid na tekmi med Manchestrom in Newcastlom. Ta kombinacija prinaša dobiček v vrednosti 5 EUR, kar bi dejansko pomenilo le 1 EUR zaslužka. Druga kombinacija ABD, pomeni pravilno napovedane tekme A, B in D ter zgrešen par C. Ta dobiček je vreden 12,3 EUR, za kar bi morali zadeti stavo na zmago Napolija (A) in Barcelone (B) ter pravilno napovedati stavo na izenačen izid med Manchestrom in Newcastlom (D). Na isti način so izračunani še preostali dobitki ostalih kombinacij, skupna vrednost vseh štirih dobitkov pa znaša 37,5 EUR. Skupni dobiček sistema se izračuna s pomočjo seštevanja dobitkov pri posameznih kombinacijah.

Izračunan skupni dobiček sistema 3/4: $5 + 12,3 + 9,7 + 10,5 = 37,5$.

Sledi primerjava kombinacijskega in sistema listka. Pri skupnem vplačilu v vrednosti 4 EUR, bi na kombinacijskem listku imeli potencialni dobiček v vrednosti 73,8 EUR ($18,45 \times 4 \text{ EUR}$), medtem pa prinaša celotni dobiček na sistemskem listku le skromnih 37,5 EUR, vendar to le v primeru vseh štirih pravilno napovedanih tekem. V primeru ene zgrešene tekme bi bil dobiček na kombinacijskem listku nič, medtem bi imeli na sistemskem listku dobitke različnih vrednosti: 5 EUR, 12,3 EUR, 9,7 EUR ali 10,5 EUR, odvisno od pravilne kombinacije treh zadetih tekem. Skladno z razlago o višini koeficientov je razumljivo, da so potencialni dobitki največji tam, kjer so koeficienti najvišji.

Glede na zgornje številke, sistemski listek ne predstavlja nobene prednosti pri igranju športnih stav, vendar potrebno se je zavedati, da so lahko koeficienti v drugih primerih precej večji, hkrati pa je tudi vložek na kombinacijo velikokrat izjemno višji. Če vložimo 50 EUR na kombinacijo, bi za zgoraj navedeni sistemski listek morali odšteti kar 200 EUR. Pri takem vložku pa je velikega pomena, da v primeru le ene zgrešene tekme, svoj vložek dobimo nazaj, ob tem morda celo kaj pridobimo, ne pa da vse izgubimo.

Tri od štiri (3/4) je le osnovni sistem, ki ga pri igranju športnih stav ponuja Športna loterija. Pri stavnem listku s petimi dogodki, poznamo dva različna sistema, in sicer: 3/5, kjer je potrebno zadeti najmanj tri pare (dogodke), ter 4/5, kjer pa imamo le eno možnost zgrešenega para. Pri tem je pomembno vedeti, da so kombinacije ključnega pomena pri izbiri sistema.

Sistem 3/5 predstavlja kar deset različnih kombinacij dobitka: ABC, ABD, ABE, ACE, ACD, ADE, BCD, BCE, BDE in CDE, medtem ko ima sistem 4/5 na voljo le pet kombinacij: ABCD, ABCE, ABDE, ACDE, BCDE. Minimalni znesek vplačila na kombinacijo je 0,5 EUR. Tako znaša skupni znesek vplačila pri sistemu 3/5 5 EUR (10 kombinacij x 0,5 EUR, v primeru če stavimo minimalen znesek na kombinacijo), medtem ko je znesek vplačila ob minimalni stavi na sistem 4/5 v višini 2,5 EUR (5 x 0,5). V primeru konkretne in bolj podjetne stave v vrednosti 10 EUR na posamezno kombinacijo, moramo za sistem 3/5 odšteti 100 EUR (deset kombinacij v vrednosti vsaka po 10 EUR, znesek vplačila na kombinacijo), za sistem 4/5 pa točno pol manj, saj je polovica manj kombinacij (5 x 10 = 50 EUR).

Enako velja za sistem s šestimi dogodki, kjer je prvotna obveza zadeti najmanj tri tekme. Iz tega sledijo naslednji sistemi: 3/6 (obvezno zadeti tri tekme), 4/6 (obvezno zadeti štiri tekme) ter 5/6 (obvezno zadeti najmanj pet tekem). Vsak sistem ima na voljo različno število kombinacij. Na primer sistem 5/6 ima šest kombinacij, kar pomeni, da ima omenjeni sistem šest različnih kombinacij po pet tekem (ABCDE, ABCDF, ABCEF, ABDEF, ACDEF, BCDEF). V primeru stave na sistem 4/6, bi znašalo število kombinacij še nekoliko več (15 kombinacij), pri sistemu 3/6 pa še več (20 kombinacij).

Na enak način se izračuna število kombinacij pri stavah s sedmimi dogodki, kjer so na voljo naslednji sistemi: 3/7, 4/7, 5/7 in 6/7. Primerjava med sistemom 6/7 in 3/7 temelji predvsem na dveh pomembnih dejstvih: prvo pomembno dejstvo je povezano z morebitnim številom zadetih parov ali dogodkov. Pri prvem sistemu 6/7 bo stava dobljena le v primeru, če zadenemo vseh sedem ali najmanj šest parov. Drugi sistem 3/7 pa prikazuje, da bo stava dobljena tudi v primerih, če zadenemo po tri, štiri ali pet parov. Številka na levi strani poševnice prikazuje koliko parov (dogodkov) je potrebno obvezno zadeti, da bo stava dobitna.

Drugo zelo pomembno dejstvo, v primerjavi dveh sistemov, je višina dobitka, ki je v prvi vrsti odvisna od sistema, ki ga igramo. Ob enakem znesku skupnega vplačila in v primeru šestih ali sedmih zadetih parov, bo dobiček precej večji pri sistemu 6/7, kot pa pri sistemu 3/7. To je povsem razumljivo, saj imamo v slednjem primeru (3/7) dodatno »varovalko« v primeru dodatnih zgrešenih parov, saj bo stava dobljena tudi, če zadenemo le tri, štiri ali pet parov. Medtem, bo pri sistemu 6/7, stava dobljena le, če zadenemo šest ali sedem tekem, zato ne moremo enačiti velikost dobitkov pri dveh povsem različnih sistemih.

Poleg naštetih so na voljo še dodatni sistemi z osmimi tekmami: 3/8, 4/8, 5/8, 6/8 in 7/8. Kot zanimivost ima sistem 4/8 kar 70 različnih kombinacij, za katere moramo pri znesku vplačila 10 EUR na posamezno kombinacijo odšteti skupno kar 700 EUR (70 x 10), sistem 3/8 pa ima, v primerjavi z zgornjim sistemom, le 56 različnih kombinacij.

Za primer bo predstavljen zanimiv sistem 4/6 s koeficienti med 1,70 in 2,60.

Preglednica 10: Sistemski listek 4/6

Tekma	Tip 1	Tip 0	Tip 2
A: Torino–Roma			1,95
B: Sampdoria–Lazio			2,25
C: Arsenal–Fulham	1,75		
D: Olympique Lyon–Paris Saint Germain		2,80	
E: Valencia–Racing Santander (+1)	2,00		
F: Gorica–Mura	2,40		

Skupna kvota nas v tem primeru ne zanima, saj gre za primer systemskega listka, kjer se skupna kvota izračuna na drugačen način kot pri kombinacijskem listku.

Zgornji sistemski listek 4/6 ima 15 različnih kombinacij. Vsaka kombinacija je sestavljena iz štirih dogodkov (A, B, C, D, E ali F). Če za vsako kombinacijo vplačamo 10 EUR, bo skupni vložek $15 \times 10 \text{ EUR} = 150 \text{ EUR}$. Pri tem pa bo vsaka skupna kvota posamezne kombinacije pomnožena z vplačilom na kombinacijo (10 EUR). Plod prve kombinacije (A, B, C, D) je zmnožek koeficientov ($1,95 \times 2,25 \times 1,75 \times 2,80 = 21,50$), kar prinaša ($21,50 \times 10 = 215 \text{ EUR}$).

Na enak način so spodaj izračunane vse možne kombinacije:

– (1) ABCD	$(1,95 \times 2,25 \times 1,75 \times 2,80) =$	$21,50 \times 10 \text{ EUR} =$	215,00 EUR
– (2) ABCE	$(1,95 \times 2,25 \times 1,75 \times 2,00) =$	$15,36 \times 10 \text{ EUR} =$	153,60 EUR
– (3) ABCF	$(1,95 \times 2,25 \times 1,75 \times 2,40) =$	$18,43 \times 10 \text{ EUR} =$	184,30 EUR
– (4) ABDE	$(1,95 \times 2,25 \times 2,80 \times 2,00) =$	$24,57 \times 10 \text{ EUR} =$	245,70 EUR
– (5) ABDF	$(1,95 \times 2,25 \times 2,80 \times 2,40) =$	$29,48 \times 10 \text{ EUR} =$	294,80 EUR
– (6) ABEF	$(1,95 \times 2,25 \times 2,00 \times 2,40) =$	$21,06 \times 10 \text{ EUR} =$	210,60 EUR
– (7) ACDE	$(1,95 \times 1,75 \times 2,80 \times 2,00) =$	$19,11 \times 10 \text{ EUR} =$	191,10 EUR
– (8) ACDF	$(1,95 \times 1,75 \times 2,80 \times 2,40) =$	$22,93 \times 10 \text{ EUR} =$	229,30 EUR
– (9) ACEF	$(1,95 \times 1,75 \times 2,00 \times 2,40) =$	$16,38 \times 10 \text{ EUR} =$	163,80 EUR
– (10) ADEF	$(1,95 \times 2,80 \times 2,00 \times 2,40) =$	$26,21 \times 10 \text{ EUR} =$	262,10 EUR
– (11) BCDE	$(2,25 \times 1,75 \times 2,80 \times 2,00) =$	$22,05 \times 10 \text{ EUR} =$	220,50 EUR
– (12) BCDF	$(2,25 \times 1,75 \times 2,80 \times 2,40) =$	$26,46 \times 10 \text{ EUR} =$	264,60 EUR
– (13) BCEF	$(2,25 \times 1,75 \times 2,00 \times 2,40) =$	$18,90 \times 10 \text{ EUR} =$	189,00 EUR
– (14) BDEF	$(2,25 \times 2,80 \times 2,00 \times 2,40) =$	$30,24 \times 10 \text{ EUR} =$	302,40 EUR
– (15) CDEF	$(1,75 \times 2,80 \times 2,00 \times 2,40) =$	$23,52 \times 10 \text{ EUR} =$	235,20 EUR

Po prikazanih izračunih vseh možnih kombinacij sistema 4/6, se potencialni dobitki gibljejo od 153,60 EUR do največ 302,40 EUR. Glede na skupno vplačilo v višini 150 EUR na zgornji sistem, nam štirje zadeti pari že povrnejo vplačan znesek. Koliko bo vreden končni dobiček, bo odvisno od tega, katera oz. koliko kombinacij bo zmagovitih.

Navajam primer, ko se tekme končajo na način, prikazan v preglednici 11.

Preglednica 11: Primeri končnih rezultatov

Tekma	Rezultat	Končni tip
A: Torino–Roma	1:2	2 – pravilno
B: Sampdoria–Lazio	1:1	0 – stava je bila na tip: 2, zato je zgrešena.
C: Arsenal–Fulham	3:0	1 – pravilno
D: Lyon–Paris	2:2	0 – pravilno
E: Valencia–Santander (+1)	4:0	1 – pravilno
F: Gorica–Mura	1:3	2 – stava je bila na tip: 1, zato je zgrešena.

Na stavnem listku z naslednjimi rezultati imamo pravilno napovedane štiri tekme od šestih, kar pomeni da je zmagovita kombinacija ACDE, ki prinaša 191,10 EUR oziroma 41,10 EUR čistega zaslužka.

Če bi se tekma Sampdoria–Lazio končala z rezultatom 1 proti 2 v korist Lazia, bi imeli pet zadetih parov, in sicer dogodke iz tekme Torino–Roma (A), Sampdoria–Lazio (B), Arsenal–Fulham (C), Lyon–Paris (D) in Valencia–Racing (E). Tako bi zadeli kar veliko število kombinacij oziroma vse tiste, ki nimajo dogodka iz tekme Gorica–Mura (F). Zadeli bi prvo, drugo, četrto, sedmo in enajsto kombinacijo. Skupni dobiček se izračuna na naslednji način: seštevek posameznih zadetih kombinacij ($215 + 153,60 + 245,70 + 191,10 + 220,50 = 1025,90$ EUR). Tako bi dobiček stavnega kroga znašal kar ogromnih 875,90 EUR (dobiček $1025,90 - \text{vplačilo } 150$ EUR). Kot zanimivost v primeru, da bi zadeli vseh šest tekem, bi skupni dobiček znašal kar visokih 3362 EUR.

Dejstvo je, da so sistemski listki priporočljivi v primeru visokih koeficientov, saj so v nasprotnem primeru dobitki posameznih kombinacij celo manjši od skupnega vplačila. Kot primer lahko vzamemo sistem 7/8, kjer so koeficienti vseh osmih tekem zelo nizki (npr. 1,20). V takem primeru imamo osem različnih kombinacij: ABCDEFG, ABCDEFH, ABCDEGH, ABCDFGH, ABCEFGH, ABDECFGH, ACDEFGH, BCDEFGH.

Skupni znesek vplačila bi znašal 8 EUR oziroma 1 EUR na kombinacijo. Dobiček za vsako posamezno kombinacijo pa le 4,30 EUR ($1,20 \times 1,20 \times 1,20 \times 1,20 \times 1,20 \times 1,20 = 3,58 \times 1 \text{ EUR} = 3,58 \text{ EUR}$), kar pomeni, da bi v primeru sedmih zadetih tekem na koncu imeli manjši dobiček od vplačila (–4,42 EUR). Skratka, koeficienti pod 1,70, v primeru sistema načina igranja, vsekakor niso priporočljivi, saj nam ne prinašajo dobička, zato se pri takem načinu igranja načeloma odločamo za višje tveganje »boljših« koeficientov.

Različni sistemi, različne kombinacije, različne stavne možnosti, skratka veliko je načinov, po katerih je najlažje priti do lahkega zaslužka. Vendar kljub temu, ni vse tako preprosto kot zgloda na prvi pogled. Ne glede na vse statistične podatke, strokovna mnenja in bogate stavne

izkušnje, je vendarle velikokrat tudi sreča neposredni dejavnik končnega rezultata. Veliko je izračunov o »zanesljivih« dobitkih, še bistveno več pa končnih razpletov, ki lahko sežejo v rubriko »nemogoče je mogoče«.

5.7 Različne stavne možnosti

Tako kot ima vsaka igra svoja pravila, imajo tudi športne stave različne stavne možnosti. Le te še dodatno podkrepijo zanimanje pri igranju športnih stav. Pred leti je bila najbolj razširjena igra »športna napoved«, kjer je bil cilj igre pravilno napovedati deset naključno izbranih tekem. Prav tako so tudi športne stave v začetku razvoja temeljile predvsem na končnih rezultatih posameznih tekem. Vendar so se sčasoma razvile, tako da imamo sedaj na stavni ponudbi veliko športnih dogodkov z različnimi stavnimi možnostmi (Grabar 2002, 172).

Od najbolj osnovnih, kot so stave na prvi zadetek, prvi polčas, prvo četrtino (košarka) ali tretjino (hokej), vsoto golov na tekmi, vsoto košev na tekmi itd., do vse bolj abstraktnih in zanimivih, kot so vsota igralcev (različne meje pri doseženih točkah in golih), rubrika kdo zadane več košev, kjer gre za neposredno primerjavo dveh košarkašev pri doseženih točkah, ali hendikep (določena prednost, ki bo natančneje razložena v nadaljevanju), ki so v zadnjem času vsekakor pritegnile največjo pozornost pri igralcih, ki športne stave igrajo zgolj za zabavo (Skrut 2004).

Različne stavne možnosti nudijo tudi različne koeficiente. Kot primer bo predstavljena prvenstvena nogometna tekma med italijanskim velikanom Milanom in nižje uvrščenim Chievu iz Verone, kjer je vloga favorita pred tekmo vsekakor postavljena na stran Milana.

V spodnjem primeru bo dodatno predstavljenih tudi nekaj posameznih stavnih možnosti.

Preglednica 12: Posamezne stavne možnosti

Tekma	Tip 1	Tip 0	Tip 2	Tip 10	Tip 02
Milan–Chievo	1,65	3,25	3,85	1,10	1,85
Milan–Chievo (prvi polčas)	2,15	2,00	3,70		
Milan–Chievo (prvi zadetek)	1,45		2,15		
Milan–Chievo (vsota 2,5 gola)	1,80		1,70		
Milan–Chievo /+1/ (hendikep)	2,70	3,40	1,85		

Analiza naštetih stavnih možnosti nogometne tekme Milan–Chievo temelji predvsem na dejstvu, da se koeficienti pri različnih stavnih možnostih spreminjajo, na podlagi določene verjetnosti končnega uspeha. Pred tekmo je Milan veljal za favorita srečanja, temu primeren je tudi koeficient na zmago Milana 1,65, medtem ko je koeficient na zmago Chieva vreden

3,85 (tip 2). Izenačen rezultat prinaša kvoto (koeficient) 3,25. Temu primerna sta tudi koeficienta na tip 10 – 1,10 in na tip 02 – 1,85, kar jasno prikazuje, da je velika verjetnost (skoraj 100 %), da Milan tekme ne bo izgubil (tip 10 v našem primeru). V primeru stave 100 EUR na zmago Milana, bi torej naš dobiček znašal 165 EUR.

Poleg rednega dogodka (stava na končni tip tekme) imamo na razpolago tudi druge stavne možnosti. Stava na prvi polčas ima nekoliko spremenjene koeficiente, v primerjavi s stavo na končni razplet tekme. Koeficient na tip 1 (po prvem polčasu) je bistveno povečan, medtem ko je koeficient na tip 0 razumljivo zmanjšan, kar pomeni, da kljub vlogi favorita ni nujno, da bo Milan tekmo odločil že v prvem polčasu. Razlagi primerna je kvota na izenačenje po prvem polčasu celo manjša (2,00) od kvote na vodstvo Milana po prvem polčasu (2,15). To jasno prikazuje, da Športna loterija pri postavljanju kvot meni, da je največja verjetnost, da bo izid prvega polčasa izenačen. Dejstvo je, da so kvote postavljene glede na logični potek srečanja. Če bi bil Milan pred tekmo izrazit favorit, bi bil temu primeren tudi koeficient na zmago Milana sprejemljivo manjši (npr. 1,20), kakor tudi koeficient na vodstvo Milana po prvem polčasu, saj bi v takem primeru bila največja verjetnost, da Milan povede že v prvem polčasu in gladko porazi tekmeča.

Osredotočimo se na zgornji primer različnih stavnih možnosti. Glede na postavljene kvote pri rednemu dogodku tekme, so sistematično razporejene tudi ostale kvote za druge stavne možnosti. Tako je razumljivo, kvota na prvi zadetek Milana 1,45, medtem ko je kvota na prvi zadetek Chieva pričakovano 2,15, kar dodatno postavlja ekipo Milana v vlogo favorita. V primeru stave 10 EUR na prvi zadetek Milana, bo končni dobiček znašal 14,50 EUR, kar pa pomeni, da bo stava dobitna le v primeru, če Milan doseže prvi zadetek (gol) na srečanju. Če Milan povede z ena proti nič, vendar kljub temu tekmo izgubi z ena proti štiri, bo stava na prvi zadetek Milana vseeno dobitna, medtem ko bo stava na končnega zmagovalca, Milan, zgrešena, saj bi v tem primeru tekmo dobilo gostujoče moštvo.

V primeru, da bi se tekma končala brez zadetkov (0:0), bi bila stava na prvi zadetek razveljavljena oziroma stornirana, ne glede na to, na koga smo vložili stavo. Razlog je preprost, saj v takem primeru ne bi imeli sploh možnosti zadeti stave, ker v rubriki prvega zadetka obstajata le dve možnosti: na prvi zadetek domačega (tip 1) ali gostujočega moštva (tip 2). Zato je ta stavna možnost na listku označena kot storno. To dejansko pomeni, da se od končnega dobitka odbije kvota na stavo na prvi zadetek. Torej, če bi dobiček znašal 200 EUR in bi na listku imeli tudi stavo na prvi zadetek Milana (1,45), bi končni izračun našega dobitka znašal 137,93 EUR ($200 : 1,45 = 137,93$).

Stava na vsoto golov (2,5), je tudi zelo zanimiva stavna možnost. V večini primerov je zelo pogosta sestavina stavnega listka. Gre za seštevek vseh zadetkov (golov) na tekmi. Stava na tip 1 predstavlja tekmo, kjer pričakujemo zelo malo zadetkov, saj gre za stavo na manj kot 2,5 zadetka na tekmi, medtem ko stava na tip 2 prinaša stavo na več kot 2,5 zadetka na srečanju, ne glede v čigavo korist. Skratka, če ste stavili tip 2 in se tekma konča z rezultatom tri proti

nič v korist Milana, bo vaša stava dobitna (ker je seštevek zadetkov na tekmi več kot 2,5). Če bi se tekma končala z rezultatom ena proti ena, bi bila pravilna kombinacija stave na tip 1 oziroma na manj kot 2,5 gola in bi, v primeru stave na tip 2, stavo zgrešili.

Ob stavah na končnega zmagovalca je vsekakor najbolj razširjena tudi stava na hendikep. Hendikep je določena prednost, ki jo Športna loterija načeloma ponudi slabše uvrščeni ekipi. V našem primeru je hendikep (+1) na strani Chieva, kar dejansko pomeni, da ima Chievo prednost enega zadetka pred samim pričetkom tekme, vendar to le v primeru omenjene stave, ne pa na splošno. Skratka stava na hendikep (tip 1), pomeni zmago Milana z dvema zadetkoma razlike ali več. Tako je tudi koeficient oziroma kvota precej višja, kot v primeru rednega dogodka, saj je stava na hendikep veliko bolj tvegana. Milanu tako ne zadostuje samo zmaga, ampak mora za dobljeno kvoto 2,70 premagati nasprotnika z dvema zadetkoma razlike ali več. V primeru končnega rezultata pet proti nič, bo stava dobitna. Če pa se tekma konča z zmago Milana tri proti dva, bo stava zgrešena, saj je končni izračun ob hendikepu izenačen (končni tip 0). To pa dejansko pomeni, da na končni rezultat tekme, prištejemo navedeni »hendikep« za končni rezultat stave.

Izračun stave na hendikep: Milan–Chievo 3:2 (3 proti 2 + 1 hendikep = 3:3, končni tip 0).

Torej, če menimo, da bo šlo za težko tekmo, kjer bo na koncu vendarle slavil Milan, najverjetneje z enim zadetkom razlike, odigramo stavo na hendikep Milan-Chievo (+1) tip 0, kjer je koeficient izjemno visok (3,40). To pomeni, da mora Milan premagati Chievo s točno enim zadetkom razlike, če želimo stavo dobiti. Stava na hendikep Chieva (+1) tip 2, pa dejansko pomeni stavo na končni tip tekme 02, zato je tudi kvota enaka (redni dogodek tekme). Če se tekma konča neodločeno ali z gostujočo zmago Chieva, bo dobitna tako stava na tip 02, kot stava na hendikep Chieva (+1) tip 2. V primeru, da bo Milan tekmo zmagal, pa bo v obeh primerih stava izgubljena.

Za lažje razumevanje hendikepa, bo predstavljen primer košarkarske tekme med Barcelono in Union Olimpijo. Ker je na stavnici Barcelona izpostavljena kot izrazit favorit, je tudi njen koeficient minimalen, zato pa je zanimiv hendikep v korist Uniona Olimpije.

Preglednica 13: Hendikep

Tekma	Tip 1	Tip 0	Tip 2
Barcelona–Union Olimpija	1,05	15,00	6,00
Barcelona–Union Olimpija (+20)	1,75	15,00	1,75

Prvi primer prikazuje stavo na redni dogodek tekme Evrolige, kjer je v obliki izrazitega favorita izpostavljena slovita Barcelona. Drugi primer je stava na hendikep (+20) v korist Uniona Olimpije, kar v bistvu prinaša točkovno prednost Olimpiji, v okviru te stave. Stava na zmago Barcelone za 100 EUR prinaša zgolj 105 EUR dobička. Če menimo, da bo Barcelona

premagala Union Olimpijo z več kot dvajsetimi točkami razlike, se je bolje odločiti za stavo na hendikep. Kvota na zmago Barcelone za 21 točk ali več pa je bistveno boljše in ob vplačilu 100 EUR dobimo 175 EUR.

Kljub temu je ogromno takih, ki so prepričani v zmago Barcelone, vendar jim je vseeno razlika dvajsetih točk nekoliko previsoka ovira. Zato obstaja možnost stave na tip 2, ki prav tako prinaša kvoto 1,75, vendar bo stava v tem primeru dobitna le, če Union Olimpija tekmo zmaga ali ne izgubi z več kot devetnajstimi točkami razlike. V vseh drugih primerih bo stava dobitna.

Trije različni končni razpleti košarkarske tekme so prikazani v nadaljevanju.

Preglednica 14: Možni končni razpleti tekme

Tekma	Rezultat	Končni tip
Barcelona–Union Olimpija	$67:71+20=67:91$	2
Barcelona–Union Olimpija	$101:74+20=101:94$	1
Barcelona–Union Olimpija	$80:60+20=80:80$	0

Zgornji primeri prikazujejo končni seštevek stave na hendikep, v primerjavi s končnim izidom tekme. Na ta način se izračuna pravilno napovedan tip hendikepa. V vsakem primeru se na končni rezultat prišteje točkovno prednost hendikepa: v zgornjem primeru se dvajset točk prišteje Unionu Olimpiji ter se tako izračuna končni rezultat stave na hendikep.

Še primer rokometne tekme med Kielom iz Nemčije in Cimosom iz Koprja, kjer ima slovenski predstavnik hendikep (+7). Glede na razliko v kakovosti, bo stava na končno zmago praktično nesmiselna. Stava na zmago Kiela bo v višini 1,01, medtem ko je stava na izenačen izid oziroma na zmago Cimos, skoraj nemogoča. Zato je priporočljivo ta dogodek izpustiti in se osredotočiti na stavo na hendikep. Stava na hendikep (+7) tip 0, prinaša zelo visok koeficient (7,00). Če stavite +7 na zmago Kiel, potem mora Kiel premagati Cimos z več kot sedmimi zadetki razlike oziroma 8 zadetkov ali več. Stava na hendikep na Cimos +7 pa pomeni, da se lahko tekma konča z zmago Cimos, z neodločenim izidom ali z zmago Kiela z največ šestimi zadetki razlike.

Poleg naštetih je še veliko drugih zanimivih stavnih možnosti. Velikokrat se na stavni listi znajdejo tudi posamezni igralci. Njihove meje so izračunane na podlagi statističnih podatkov predhodnih tekem iz različnih mednarodnih tekmovanj.

Spodnja primera sta iz košarkarske tekme med Francijo in Španijo.

Preglednica 15: Primer stave na posamezne igralce

Igralci (vsota)	Tip 1	Tip 2
Tony Parker (FRA) (19,5)	1,75	1,75
Juan Carlos Navarro (ŠPA) (17,5)	1,75	1,75

Oba igralca tvorita »okostje« svoje reprezentance, zato sta tudi njuni meji pri doseženih točkah, postavljena zelo visoko. Parker mora, za dobljeno stavo na tip 2, preseči 19,5 točk, oziroma 20+ (to pomeni 20 točk ali več), medtem ko Navarro potrebuje več kot 17,5 točk oziroma 18+ (to pomeni 18 točk ali več). Kot primer vzamemo zmago Španije s 93:78, pri tem predpostavimo, da je Parker prispeval 24 točk, Navarro pa pol manj, se pravi 12 točk. Torej, v primeru stave Parkerja več (tip 2) in Navarra manj (tip 1), bo stava dobitna, ne glede na končni rezultat srečanja, in sicer, da je tekmo dobila Španija.

Na podoben način so postavljene tudi meje rokometašev, kjer kot primer vzemimo najboljšega igralca na svetu, Nikolo Karabatiča, na tekmi Evropskega prvenstva med Francijo in Slovenijo, ki ima zadano mejo 5,5 gola. Koeficienta sta v obeh primerih enako visoka, in sicer 1,75. Če menimo, da bo Karabatič dosegel 6 golov ali več stavimo tip 2, v nasprotnem primeru pa tip 1. V vsakem primeru je stava na več veliko bolj tvegana, saj lahko pride do raznih poškodb, utrujenosti, zamenjave igralcev, slabe dnevne forme ali višje prednosti Francije (v našem primeru), kar bi pomenilo, da lahko selektor Francije svojega najmočnejšega aduta tudi spočije in »prihrani« za naslednje pomembne tekme. Vendar to so različni spleti okoliščin, ki so odvisni od poteka srečanja. Dejstvo je, da so vsote igralcev pritegnile še dodatno pozornost pri igranju športnih stav, saj je zanimanje za ogled tekem, kjer lahko staviš na končnega zmagovalca, kakor tudi na vsoto posameznih igralcev, vsekakor še toliko večje.

Zaključil bi z utemeljitvijo, da so številne stavne možnosti bistvenega pomena pri sestavljanju stavnega listka, saj je v večini primerov bistveno težje zadeti zmagovalca tekme, kot katero koli drugo stavno možnost. Tu mislim predvsem na vsoto golov na nogometni ali rokometni tekmi, na vsoto točk na košarkarski tekmi ali celo vsoto točk oziroma golov pri posameznem igralcu. Dejstvo je, da je kombinacija različnih stavnih možnosti v večini primerov odločilnega pomena pri sestavi dobitne športne stave, saj je v zadnjem času (ko se športne stave dodatno razvijajo) vse manj kombinacij posameznih tekem na končnega zmagovalca oziroma vse več tistih, ki jih zanimajo le druge stavne možnosti.

5.8 Live stava

»Live stava« oziroma stava v živo, je ena najbolj razširjenih iger na svetu. Gre za igranje športnih stav med samo tekmo. Tako lahko med spremljanjem neposrednega prenosa tekme, v živo, vplačaš stavo na različne stavne možnosti. Na prvi pogled se zdi, da je tak način

bistveno lažji za doseg končnega uspeha, vendar se povsem razumljivo tudi koeficienti neprestano spreminjajo. V Sloveniji ta možnost igranja še ni razvita, medtem ko imajo druge svetovno znane stavnice (bet-at-home, bwin, bet365 itd.) to stavno možnost razvito že vrsto let.

Stava v živo bo predstavljena na teniškem primeru v teniškem dvoboju Federer–Nadal. Med samo tekmo je na voljo poljubno število različnih stavnih možnosti: stava na končnega zmagovalca, na končni rezultat dvoboja, na zmago določenega niza, na vsako posamezno točko v igri itd. in pri tem lahko tekmo spremljaš neposredno v živo. Kvote se nenehno spreminjajo in so neprestano prilagojene verjetnosti dobitka.

Zgled spreminjanja kvot bo predstavljen s Federerjevimi začetnimi udarcem. Pred pričetkom »serviranja« je kvota, da Federer obdrži svoj servis, v višini 1,25, medtem ko je v primeru »brejka« oziroma odvzetega servisa, kvota na Nadala za osvojeno igro 2,75. Razlog je predvsem v temu, da je Federer eden najboljših »serverjev« na svetu in je velika verjetnost, da bo svoj servis tudi osvojil.

V primeru, da Nadal nepričakovano povede z 0:30 na začetni udarec Federerja, se bo kvota bistveno spremenila oziroma povišala. Tako bo »nov« koeficient na Federerja znašal 2,40, medtem ko se bo koeficient na Nadala zmanjšal na 1,60. To je nekaj povsem razumljivega, saj so ob vodstvu z 0:30 možnosti drugače razporejene, kot so bile na začetku igre, ko je serviral Federer in je imel Nadal, precej večje možnosti za osvojitve te igre.

Če pa pride do novega preobrata, da Federer ponovno spremeni rezultat in povede s 40:30, na svoj servis, bo kvota za osvojitve igre Federerja izjemno majhna, ker bo do končnega cilja oddaljen le še za točko (npr. 1,15), medtem ko bo kvota, da igro osvoji Nadal ponovno izjemno visoka (npr. 3,25). Ampak to le kvota za osvojitve igre na servis Federerja, ne pa celotnega dvoboja, saj je do konca tekme na razpolago še veliko točk in iger.

V primeru Federerjeve zmage v prvem setu, je le ta še korak bližje končni zmagi, saj je oddaljen le še za en set in bo na ta račun, verjetnost njegove končne zmage, še veliko večja. Tako bi se kvote po končanem prvem setu, v korist Federerja, spremenile: stava na Federerja iz začetnega koeficienta 1,60 na 1,45, medtem ko bi se koeficient na Nadala povišal z 1,90 na 2,40, saj bi za končno zmago potreboval dva zaporedna seta. Z vsako točko se namreč kvote neprestano spreminjajo in manjšajo v korist tistega igralca, ki je točko dosegel in je bližje uspehu. Zato je izjemno pomembno dejstvo za vsakega posameznika, kdaj se bo odločil skleniti stavo in predvsem kakšna bo višina koeficienta, na katerega bo stavil.

5.9 Single stava

»Single stava« je ena najbolj priljubljenih iger športnih stav. Predvsem v bolj razvitih športnih stavnicah po svetu, je dnevno največ vplačanih stavnih listkov prav v obliki »single stave«. Te

tekme so v stavni listi označene z veliko tiskano črko oziroma kratico S, kar pomeni »single«. Že samo ime poudarja, da gre za igranje športnih stav samo za določeno tekmo. Takšen sistem igranja športnih stav je najbolj razširjen pri »hazarderjih«, ki igrajo večje vsote denarja. Značilnost tega sistema je predvsem v veliki verjetnosti končnega uspeha. To pa predvsem zaradi dejstva, da je veliko lažje in tudi bolj verjetno zadeti stavo na eno tekmo, kot pa stavni listek z več tekmami. Za lažje razumevanje bo v okviru tega poglavja predstavljena neposredna primerjava »single« stave s kombinacijsko stavo treh tekem (Športna loterija Slovenije 2011).

Primerjava single stave in kombinacijske stave

V prvem primeru gre za t. i. single stavo Nadal–Djokovič. Glede na to, da so kvote izenačene na oba tipa (tip 1: 1,75, tip 2: 1,75), je smiselna ugotovitev o izenačenosti razmerja moči med Nadalom in Djokovičem. Ta športna stava nam torej predstavlja 50 % verjetnosti končnega uspeha, kajti možna sta le dva scenarija: zmaga Nadala (tip 1) ali zmaga Djokoviča (tip 2). Stava 100 EUR na tip 1 ali 2, v primeru dobitka, znaša ($100 \times 1,75$) 175 EUR zaslužka.

Pri drugem primeru gre za kombinacijski listek treh tekem, kjer so prav tako kvote izenačene: tip 1: 1,75, tip 2: 1,75 v vseh treh primerih: Davidenko–Nalbandian (A), Del Potro–Blake (B), Soderling–Ferrero (C). Vsaka tekma ima tudi svojo oznako (A, B, C), to pa le za pomoč pri računanju verjetnosti končnega uspeha. Če izračunamo vse možnosti ugotovimo, da je na sporedu lahko osem različnih scenarijev.

Na primer: A1, B1, C1; A2, B1, C1; A1, B2, C1; A1, B1, C2; A2, B2, C1; A2, B1, C2; A1, B2, C2; A2, B2, C2. To pa pomeni, da v primeru stave na kombinacijo treh tekem, ima posamezna stava 12,5 % verjetnost končnega uspeha. Skratka, veliko manjša verjetnost, zato pa temu primeren, veliko višji dobiček. V tem konkretnem primeru nam bi vložek 100 EUR na tri tekme, prinesel kar ($100 \times 1,75 \times 1,75 \times 1,75$) 535,94 EUR zaslužka.

Bistvo je v temu, da je, ne glede na višino koeficientov, vedno lažje zadeti le eno tekmo kot pa več tekem. »Kockarji« velikokrat poskušajo z velikimi vsotami prelističiti stavnico. Vendar je dovolj že dejstvo, da je to na dolgi rok nemogoče doseči, iz preprostega razloga: nobena stavnica ne bi poslovala z izgubo. Dejstvo je, da so kvote vedno postavljene na način, da ob veliki verjetnosti zmanjšajo potencialni dobiček in obratno, večji kot je dobiček, manjša je možnost končnega uspeha.

5.10 Stava plus

Zadnja različica športnih stav je nova igra t. i. »stava plus«. Gre za seznam že sestavljenih stavnih listkov, ki imajo povečano skupno kvoto. Športna loterija dnevno objavi nov seznam

že sestavljenih stavnih listkov, s povečano skupno kvoto, kvoto plus (Športna loterija Slovenije 2011).

Navajam primer stavnega listka.

Preglednica 16: Primer osnovnega stavnega listka

Tekma	Tip 1	Tip 2
Milan–Napoli	1,45	
Inter–Roma	1,80	
Union Olimpija–Cibona		1,60
Partizan–Krka	1,25	
Skupna kvota		5,22
Kvota plus		6,15

V zgornjem primeru je Športna loterija objavila seznam, na katerem je stavni listek s štirimi tekmami. Skupni koeficient oziroma kvota stavnega listka je 5,22. Le ta se izračuna na podlagi zmnožka posameznih kvot ($1,45 \times 1,80 \times 1,60 \times 1,25 = 5,22$). Ker gre za stavo plus, je skupna kvota, ki jo določa Športna loterija, v višini 6,15. Ob vplačilu 20 EUR na osnovno stavo, bi končni dobiček znašal ($20 \times 5,22$) 104,4 EUR, ker pa gre za stavo plus oziroma kvoto plus, je končni dobiček v tem primeru precej večji: ($20 \times 6,15$) 123 EUR, torej dodatnih 18,6 EUR zaslužka.

Ob tem velja poudariti pomembno dejstvo, da lahko listek vplačamo le pod točno določenimi pogoji, brez kakršnih koli dodatnih sprememb. Ni mogoča zamenjava tipa, dodajanje ali odvzemanje parov, spreminjanje različnih kombinacij itd. V nasprotnem primeru se dobiček ponovno izračuna, po običajnem izračunu skupne kvote. Presežek kvote plus v primerjavi z osnovno izračunano kvoto, določa Športna loterija Slovenije, na podlagi določenih lastnosti stavnega listka (število tekem, višina posameznih koeficientov itd.).

5.11 VIP dobiček

Poleg stave plus, je zanimiva in inovativna stavna možnost, stava z VIP dobitkom. VIP dobiček lahko koristijo le registrirani igralci, ki na svojem računu odigrajo športno stavo preko internetne strani, terminala ali WAP-a. Le ta je zmnožek povečanih kvot, ki jih stavna lista ponudi, te so pa odvisne od različnih dejavnikov (števila izbranih dogodkov, skupne kvote itd.). Možnost povečanih kvot imajo le tisti igralci, ki so na svojem računu prejšnji dan odigrali najmanj en stavni listek. V primeru današnje stave posameznika na svojem računu, bo le ta imel jutri na voljo tudi stavo z VIP dobitkom, vendar le za stave, ki jih bo želel odigrati preko svojega »konta« (računa).

VIP dobitek je namreč podoben »stavi plus«. Razlika je le, da so pri stavi plus listki že sestavljeni in kvote izjemno visoke. Pri stavi z VIP dobitkom pa listki niso vnaprej pripravljene, tako da lahko vsak posameznik sam izbira pare, ki jih želi staviti, ob tem pa so kvote razumljivo nekoliko manjše kot pri stavi plus, vendar še vedno precej višje kot na normalni stavni listi (Športna loterija Slovenije 2011).

Za zgled navajam primer stavnega listka z VIP dobitkom.

Preglednica 17: Primer stavnega listka z VIP dobitkom

Tekma	Tip 1	Tip 0	Tip 2	VIP dobitek
Koper–Izola	1,20			1,22
Maribor–Olimpija	1,70			1,73
Parma–Napoli		3,00		3,02
Partizan–Hemofarm			4,50	4,51
Kiel–Cimos Koper (+7)	1,85			1,88
Skupna kvota	(1,20 x 1,70 x 3,00 x 4,50 x 1,85)			= 50,95
Skupna kvota (VIP dobitek)	(1,22 x 1,73 x 3,02 x 4,51 x 1,88)			= 54,04
Vložek				20 EUR
Potencialni dobitek				1.019 EUR
Potencialni VIP dobitek				1.080 EUR

Zgornji stavni listek prikazuje primer minimalnega povišanja koeficientov v primerjavi z običajno stavno listo. Kljub temu, se v tem primeru dobitok bistveno ne spremeni, razlika je le 61 EUR, kar je v primerjavi z velikostjo dobitka minimalno. Vendar, če na stavni listek vložimo več denarja oziroma odigramo več posameznih tekem (npr. od 10–15), se tudi VIP dobitok bistveno poveča od običajnega.

5.12 Totogol

Totogol je že vrsto let zelo poznana igra športnih stav po celem svetu. Na seznamu imamo 25 poljubno izbranih nogometnih tekem. Cilj igre je pravilno ugotoviti osem tekem, na katerih bo doseženih največ zadetkov. Ob tem imamo na voljo različne kombinacije. Osnovna kombinacija osmih izbranih tekem stane 1 EUR, medtem ko so druge kombinacije (od 9 do 13 tekem), zelo drage. Stava na 10 izbranih tekem stane kar 45 EUR. Igra je preprosta. Ugotoviti je potrebno le tekme z največ zadetki, pri tem pa, več tekem kot stavimo, večji bo znesek vplačila, saj je vsaka nadaljnja kombinacija še enkrat dražja. Dejstvo je, da povišanje kombinacije (npr. iz 8 na 12 tekem), še zdaleč ne pomeni garancije pri sami igri, temveč le doda določen minimalen odstotek večje verjetnosti h končnemu uspehu. Nagradni sklad je v tem primeru zelo velik, saj je verjetnost uspeha zelo majhna. Končni dobitok se primerno

razdeli med vse dobitnike »Totogola«. V primeru, da ni junaka, ki bi pravilno izbral osem tekem z največ zadetki, se prav tako nagradi dobitnike s sedmimi ali šestimi tekmami z največ zadetki.

5.13 Gol napoved

Igra »Gol napoved« je predhodna igra zgoraj predstavljenega »Totogola«. Igra je nekoliko drugačna, vendar tudi v tej gre za napovedovanje števila golov (zadetekov) na tekmah, ki so objavljene na gol listi. Enkrat tedensko izide gol lista, s petimi tekmami. Za vsako tekmo lahko izbereš poljubno število kombinacij. Cilj igre je pravilno ugotoviti, koliko golov bo dosegla posamezna ekipa, pri tem pa je pomembno zadeti število golov pri obeh ekipah iz iste tekme oziroma bolje rečeno, kar končni rezultat tekme. Za vsako ekipo imamo možnost od 0 do 5 golov ali pa dodatno 6+ možnost, ki pomeni, da bo ekipa dosegla 6 ali več zadetkov na tekmi. Število kombinacij pri igri Gol napovedi, je zmnožek števila kombinacij na posameznih tekmah. Cena ene kombinacije je 0,05 EUR, skupno vplačilo pa je zmnožek števila kombinacij ter cene ene kombinacije (Športna loterija Slovenije 2011).

Navajam primer stavnega listka gol napovedi.

Preglednica 18: Primer stavnega listka gol napovedi

Tekma	Ekipo 1	Ekipo 2
Milan–Parma	2	0
Inter–Roma	1	1
Juventus–Napoli	1,2	0
Barcelona–Betis	3,4,5	0
Real Madrid–Valencia	1,2	0,1
Skupno število kombinacij		24
Cena kombinacije		0,05 EUR
Skupno vplačilo		1,20 EUR

V zgornjem primeru je razviden sistem napovedovanja končnih rezultatov. Za prvo in drugo tekmo obstaja samo ena kombinacija, in sicer za končni uspeh se mora tekma med Milanom in Parmo končati z rezultatom 2 proti 0 za Milan, medtem ko tekma med Interjem in Romo z nedoločenim rezultatom 1 proti 1. Na tekmi Juventus–Napoli, sta dva možna scenarija oziroma dve kombinaciji. Juventus lahko doseže 1 ali 2 zadetka, medtem ko Napoli na tej tekmi ne sme doseči zadetka. Torej končni rezultat je lahko 1 proti 0 ali 2 proti 0, v korist Juventusa. Na tekmi med slovito Barcelono in Betisom so možni kar trije razpleti oziroma scenariji tekme, in sicer: vsi trije govorijo globoko v prid Barceloni. Stava na gladko zmago

Barcelone 3, 4, ali 5 proti 0. In še zadnje, za srečanje med Real Madridom in Valencio, so na voljo kar štiri kombinacije: 1:0, 1:1, 2:0, 2:1), da bo naša stava dobitna.

Zmnožek posameznih kombinacij oziroma različnih scenarijev na vsaki tekmi posebej ponazarja skupno število kombinacij (glej primer: $1 \times 1 \times 2 \times 3 \times 4 = 24$), ker imamo štiri možne scenarije oziroma kombinacije, na katere smo stavili. Za končni uspeh imamo torej na voljo 24 različnih možnosti, zato se cena kombinacije 0,05 pomnoži s 24, ki je skupno število kombinacij, torej dobimo 1,20 EUR skupnega vplačila. Končni dobiček je tako kot pri drugih igrah na srečo (Loto, 3x3, Superloto), odvisen od števila zmagovalcev, tako se skupni denarni sklad razdeli med dobitnike (za 5, 4, ali pa 3 pravilno napovedane rezultate). Za skupni dobiček in popoln denarni sklad je potrebno pravilno napovedati vseh pet končnih rezultatov tekem.

6 STRATEGIJE IN VERJETNOST DOBITKA

Pri igranju športnih stav se vedno znova zanašamo na različne strategije, ki so lahko v pomoč na poti k novim dobitkom. Vsaka strategija je sestavljena iz različnih sistemov oziroma kombinacij. Kako uspešna je strategija je odvisno od različnih dejavnikov (sreče, pohlepnosti igralcev, treznih glav, značaja igralcev itd.). Dejstvo je, da so strategije v večini primerov zasnovane in izračunane, vendar želja posameznika oziroma pohlep po večji vsoti denarja, velikokrat poruši omenjeno strategijo.

Vsaka strategija zahteva določena pravila, ki se jih je potrebno držati. Potrebno je biti zbran in osredotočen na športne izide, ob tem pa se držati tudi osnovnih pravil. Le ta so velikokrat zelo zahtevna, saj je v primeru izgube težko ostati miren in pričakati nov dan, novo priložnost. V večini primerov želi vsak poraženec čim hitreje pridobiti izgubljeno in se tako zateče za novimi, nemogočimi strategijami, v upanju, da mu bo sreča tokrat bolj naklonjena. To so že prvi znaki »kockanja«, prav tako kot v igralnicah (casinojih), kjer te lahko vedno znova vleče naprej k igranju. Tudi pri športnih stavah, kjer gre ne nazadnje za igro na srečo, je pomembno imeti dober značaj in trezno glavo. Potrebno je vedeti, kdaj je čas za »se umakniti« in kdaj poiskati drugo priložnost. Poleg tega je za razliko od drugih iger na srečo, pri športnih stavah, največji problem ravno človeški pohlep. Pri igri športnih stav si namreč odvisen le sam od sebe. Lahko sestaviš poljubno visoko kvoto in končni dobitek. Lahko se zadovoljiš z dvakratnim zneskom vplačila, lahko pa poskusiš tudi trikrat več, petkrat več, ali celo stokrat več. In ravno ta svobodna možnost določanja skupne kvote in potencialnega dobitka, te vedno znova spravlja v dvomljive situacije. Težko se je zadovoljiti z malim, če pa lahko na tako enostaven način dosežeš veliko. In prav tu se skriva ta zanka, kjer loči skromno peščico »dobrih« igralcev stav od ostale večine.

Prav tako se je pri igranju športnih stav potrebno zanesti na dve zelo pomembni pravili. Prvo pravilo temelji na temu, da ne smeš nikoli staviti na ekipo, za katero navijaš. Drugo pravilo pa je povezano z uro pričetka srečanja. Dejstvo je, da te ekipa za katero navijaš, lahko velikokrat spravi v brezupen položaj. Skozi oči navijača pa je skoraj vsaka tekma pričakovana zmaga, kar pa v realnem svetu ne drži vedno. Ob tem velja poudariti še velik problem, pri večini »stavničarjev«, ki se ozirajo na uro srečanja. Pomembno je vedeti, da lahko uspe (obogati) le tisti, ki ima natančno začrtano strategijo in se je neprestano drži, ne glede na uro srečanja, končne rezultate, srečo in druge vplive okolice. In ravno tu se v športnih stavah skriva glavna, dobitna kombinacija.

Ena izmed najbolj poznanih in preverjenih strategij je vsekakor t. i. strategija kvote 2, medtem ko igranje športnih stav pri večini igralcev omenjene strategije, pomeni vir zaslužka. Verjetnost dobitka pri stavi na skupno kvoto 2 je izjemno visoka (nad 85 %), saj gre za stavo treh tekem (v večini primerov), kjer so izpostavljeni izraziti favoriti. Skupna kvota 2 pomeni zmnožek treh izjemno nizkih koeficientov ($1,30 \times 1,30 \times 1,20 = 2,03$), vložek pa se v tem primeru podvoji. Na podoben način je zasnovana strategija s petimi tekmami, kjer pa so

koeficienti, razumljivo, še dodatno nižji, kar postavlja vseh pet ekip v še večjo vlogo favoritov. Razumljivo je, da je verjetnost njihove zmage še toliko večja. Tudi ta izračun privede do skupne kvote 2 ($1,15 \times 1,15 \times 1,15 \times 1,15 \times 1,15 = 2,01$) (Rosenthal 2006, 125–126).

Dejstvo je, da so kvote postavljene na podlagi določene prednosti in razmerja moči med ekipami, vendar v nobenem trenutku le te (kvote) ne zagotavljajo končne zmage. Za lažje razumevanje, tudi v primeru, če je ekipa 1 postavljena v veliko vlogo favorita, z zelo nizkim koeficientov 1,05, kar nam v primeru vplačila 100 EUR prinaša le zgolj 5 EUR čistega zaslužka, ne moremo biti v kvoto povsem prepričani. Lahko se zgodi, da v prvi minuti srečanja sodnik nepričakovano dosodi enajstmetrovko za ekipo 2 in ob tem izključi še igralca ekipe 1 ter se tako stvari nemudoma obrnejo na glavo. Ob rezultatu nič proti ena in ob tem še z igralcem manj, pa ekipa 1 ni več tako izrazit favorit, kot je bila pred pričetkom srečanja.

Dolgoročno gledano je strategija na skupno kvoto 2 vsekakor zelo zanimiva, zahteva pa izjemno natančnost. Dejstvo je, da lahko dober igralec stav z omenjeno strategijo tudi zasluži, kajti povprečje zadetih stav na kvoto 2 bi po mojem mnenju morale znašati okoli sedem v desetih poskusih, kar pa je že dovolj za pozitivno bilanco. V primeru dnevnega vplačila 100 EUR na kvoto 2, bo končni rezultat po desetih dneh povprečno 400 EUR zaslužka (sedem dobitkov in tri zgrešene stave, kar pomeni $7 \times 100 = 700 - 300 = 400$), kar že zagotavlja miren obstoj v rubriki športnih stav.

Številke zaznamujejo svetlo prihodnost, sedanost pa ni vedno taka, kot si jo želimo. Verjetnost dobitka je odvisna od različnih strategij, ki tvorijo tudi različne sisteme in kombinacije. Če želiš biti uspešen na tem področju, se moraš v prvi vrsti držati zgoraj omenjenih pravil, kajti športne stave ne potrebujejo novih izumov ali dodatnih strategij. Tekem je namreč veliko, le pravilne je potrebno izbrati.

7 IGRANJE PREKO INTERNETA

Igranje preko interneta je zelo hiter in enostaven način igranja športnih stav. Skladno s trendom športnih stav, se v zadnjem obdobju vse bolj razvija tudi internetno poslovanje. Stavite lahko kar 24 ur na dan, sedem dni v tednu in 365 dni v letu. Igranje športnih stav preko interneta je postal pravi »hit« športnih navdušencev, ki lahko na ta način mirno in premišljeno stavijo. Ena najbolj obiskanih in priljubljenih športnih internetnih strani, je zadnja leta vsekakor internetna stran Športne loterije Slovenije, t. i. *www.e-stave.com*. Na omenjenem naslovu imamo na voljo tedensko stavno listo, različne statistične podatke, vključno z vsemi rezultati in trenutnimi lestvicami, analizirane komentarje za posamezne tekme, strokovna mnenja in razmišljanja ter različna predvidevanja športnih strokovnjakov. Temu primerno je na voljo še veliko internetnih strani, ki pripomorejo k boljšemu in predvsem lažjemu igranju športnih stav. Poleg stavnice Športne loterije Slovenije, je preko interneta še veliko drugih svetovno znanih športnih stavnic (bwin, supersport, bet365, bet at home, expekt itd.), ki so nam lahko v veliko pomoč pri končnih stavnih odločitvah (Skrt 2004).

Ob vpisu in registraciji na zgoraj omenjeni internetni strani, ima vsak igralec na voljo svoj konto oziroma račun, preko katerega lahko sodeluje v različnih igrah Športne loterije Slovenije (športne stave, totogol, gol napoved itd.). Denarno nakazilo je mogoče izvesti na vseh poslovalnicah Pošte Slovenije, na vseh bencinskih servisih Petrol in OMV, v trafikah »Tri plus dva« ali celo preko »monete«. Denarno izplačilo iz e-računa poteka neposredno na osebni transakcijski račun

8 RAZLIČNE NEVARNOSTI IGER NA SREČO

Pri igranju iger na srečo lahko naletimo tudi na vrsto težav. Športne stave prinašajo, poleg denarja in užitka, tudi različne nevarnosti. Ena najnevarnejših je vsekakor izpostavljena prekomernemu igranju športnih stav oziroma drugih iger na srečo. Temu pravimo kar zasvojenost oziroma odvisnost od iger na srečo. Veliko »hazarderjev« se odvisnosti v prvi vrsti ne zaveda, vendar je zelo nevarna in neprijetna »bolezen«. Odvisnosti se običajno začnejo zavedati šele takrat, ko je za to prepozno, ko se posledice prekomernega igranja že težko sanirajo brez kakršnekoli škode za posameznika. Dejstvo je, da hazarderje prevzame veliko tveganje v pričakovanju velikega dobitka in lahkomišelnost. Nenadzorovano in nesistematično igranje športnih stav lahko privede do različnih zasvojenosti (Heineman 2008, 40–41).

Posledica zasvojenosti je občutek užitka, omamljenosti oziroma močnega vznemirjenja. Ob tem velja poudariti, da so športne stave zelo zanimiv način preživljanja prostega časa. Ko pa šport in stave postanejo »obveza«, lahko to postane zelo nevarno. V veliki večini zasvojenost z igrami na srečo (predvsem športnimi stavami) neprijetno vpliva na življenje posameznika. V skrajnih primerih lahko privede celo do bankrota (Veber 2011).

9 PRIMERI »PODKUPOVANJA IN NAMEŠČANJA REZULTATOV«

V svetu športa, se zadnje čase, vedno bolj pogosto pojavljajo različne domneve o nepravilnosti športnih rezultatov. Priča temu so, v večini primerov, prekomerna vplačila za posamezne športne tekme, z nepričakovanimi končnimi razpleti. Vsi profesionalni športniki se zelo dobro zavedajo, da je igranje športnih stav v prvi vrsti prepovedano. To jasno poudarja vsaka od profesionalnih športnih pogodb, kjer ena od klavzul namreč opisuje, da igranje in napovedovanje stavnih rezultatov ni dovoljeno. Kljub temu se tega držijo le redki posamezniki. Za piko na i, pa še povrh vsega stavijo na svoje tekme. Slednje lahko hitro privede do podkupovanja in nameščanja rezultatov. Sprva se namreč to ne zdi sporno, če posameznik stavi na svojo zmago ali zmago svoje ekipe. Ob tem vloži še več truda, zaigra še bolj zagnano, motivirano in z dodatno željo po uspehu. Vendar v večini primerov temu ni tako, saj si vsak športnik želi obogateti na najlažji način. Za lažje razumevanje težkih situacij, bo predstavljenih nekaj spornih primerov (Satler 2011).

Prvi primer je teniški dvoboj Davidenko–Kavčič, kjer koeficienti na športni stavnici, pred začetkom dvoboja, postavljajo Davidenka v izrazitega favorita. Stava na zmago Davidenka (tip 1) prinaša skromen koeficient v vrednosti 1,10, medtem ko stava na malce presenetljivo zmago Kavčiča (tip 2) pa neverjetnih 5,00. Zato ni izključeno dejstvo vnaprej dogovorjenega izida, in sicer, Davidenko bi lahko tekmo namenoma izgubil, saj bi odigral športne stave na zmago Kavčiča in tekmo brez pretiranega naboja mirno pripeljal do poraza. Tako bi se njegov izkupiček po tekmi povečal za petkratno vrednost vplačila (primer: vložek: 100.000 EUR, možen dobiček: 500.00 EUR).

Dejstvo je, da je šport resnično nepredvidljiv, žoga je okrogla in presenečenja niso izključena. Kljub temu pa se večkrat pojavi sum o nameščanju rezultatov, kar je pri profesionalnih športnikih v prvi vrsti prepovedano. Dokaz temelji predvsem na kakšnem izjemno visokem znesku vplačila, ki postavlja pod drobnogled regularnost tekme.

Drugi primer je iz košarkarskih voda. Na prijateljski tekmi med Španijo in Slovenijo imamo možnost staviti tudi na vsoto točk pri posameznih igralcih. Za primer bo predstavljen slovenski kapetan, Jaka Lakovič, ki ima na športni stavnici večinoma mejo 13,5 točk. Kvote oziroma koeficienti so izenačeni na 1,75, vendar se ob večjem znesku vplačila tudi na ta način da zelo lepo zaslužiti. Kljub temu, da je Lakovič eden najboljših ostrostrelcev Slovenije, doseči 14 točk ali več proti Španiji, ni le »mačji kašelj«. Zato bi lahko Jaka mirno stavil veliko vsoto denarja (na tip 1), da ne bo dosegel več kot 13 točk in te meje potem enostavno ne prekorači. V ključnih trenutkih tekme zgreši ali pa se za met sploh ne odloči in tekmo konča pod zadano mejo. Ob tem je po koncu tekme bogatejši, ni pa odvisen od nobenega drugega dejavnika (sreče, sodnikov itd.). V primeru stave 100.000 EUR, bi bil njegov dobiček 175.000 EUR, se pravi 75.000 EUR čistega dobička. Vendar takšnega dobičkonosnega poslovanja naša zakonodaja ne dovoljuje, saj Športna loterija postavi pod drobnogled vsak večji vplačan znesek, tako da je vse temeljito urejeno.

Kot zadnji, je primer moštvene tekme dveh rokometnih ali košarkarskih ekip. Razlog tiči v zelo visokem koeficientu na tip 0 oziroma v stavi na izenačenje. Vsaka košarkarska tekma ima, ne glede na vlogo favorita, koeficient na izenačenje visokih 15,00, medtem ko se koeficient na izenačenje rokometne tekme giba nekje med 5,00 in 8,00. Dejstvo je, da je za izjemno visok zaslužek dovolj le ena dogovorjena tekma med dvema ekipama v sezoni,. Kljub temu pa je težko pričakovati, da se bosta dve ekipi uspešno dogovorili za končni razplet tekme ter, da bo pri tem vse skupaj ostalo neopazno.

Na takšen in drugačen način imajo vsi posamezniki in športne ekipe, ki so na stavni listi, možnost nameščanja rezultatov, kar pa je v resnici prepovedano in ostro sankcionirano. Na ta račun je veliko kontrole in pregledovanja, pri vseh spornih športnih dogodkih, kjer se pojavi določen sum o hudo prekoračeni meji vplačil oziroma sum o kakšnem »astronomsko« visokem znesku vplačila.

10 SKLEP

V sklopu diplomske naloge sem, skozi obravnavo omenjene problematike, prišel do različnih spoznanj. Fenomen športnih stav v zadnjem obdobju doživlja neverjeten razvoj, kar priča podatek o številu dnevniških vplačil. Dovolj zgovoren podatek je ravno napredek pri sami ponudbi, kjer se za razliko od prejšnjih let, pojavljajo različne kombinacije in sistemi, ki predstavljajo dodatne stavne možnosti. Ob tem je zanimiva tudi raznovrstna izbira posameznih športnih panog. Dejstvo je, da kljub veliki finančni krizi, ki je zajela svet, Športna loterija na račun športnih stav doživlja neverjetno poslovno uspešnost, saj se ljudje v socialni stiski vse bolj zatekajo k iskanju sreče in lahkega zaslužka.

Osebno menim, da bi lahko sama diplomska naloga pritegnila ogromno zanimanja s strani mlajše populacije, ki se razvija sočasno s tem fenomenom. Osrednji namen naloge je vsekakor dosežen, saj sem predstavil omenjeni fenomen športnih stav ter različne nevarnosti za družbo. Prav tako sem poudaril neverjetno hiter razvoj stavništva v zadnjem obdobju. Menim, da so cilji diplomske naloge uspešno doseženi, saj sem temeljito predstavil zgodovino stavništva, tako pri nas kot v tujini, ter dodatno preučil pravne vidike stavništva v Sloveniji. Ob tem sem poenostavil tudi različne sisteme in kombinacije, s pomočjo kombinatorike in verjetnosti. Tako sem bralcu omogočil lažje razumevanje vloge koeficienta, ki je pri igranju športnih stav ključnega pomena. Dodatno sem predstavil posamezne strategije in dodal primere za različne možnosti dobitka. Za konec sem izrazil še svoje osebno mnenje, glede različnih afer podkupovanja oziroma nameščanja rezultatov, ki so v zadnjem času vse bolj aktualna.

Zaključil bi z mislijo, da so športne stave, kljub različnim novostim, še vedno le igra na srečo, kjer je sreča poglobitni dejavnik končnega uspeha, ne pa edini. Ravno to nas spodbuja novim izzivom naproti, saj športne stave dejansko pritegnejo ogromno zanimanja. Dejstvo je, da lahko stavništvo predstavlja zgolj zabavo, ne pa vir zaslužka, in tisti, ki to sprejme, se lahko še kako zabava.

LITERATURA IN VIRI

- Grabar, Roman. 2002. *Loto sistemi in športna napoved: kako izdelam sistem za loto in športno napoved?* Ljubljana: samozaložba.
- Heineman, Mary. 2008. *Ko zaigraš še zadnjo srajco*. Ljubljana: Šola retorike.
- Hladnik, Milan. 2002. *Verjetnost in statistika: zapiski predavanj*. Ljubljana: Fakulteta za računalništvo in informatiko.
- Mihajlović, Stela. 2009. *V športno stavo pojdite z glavo*. [Http://www.finance.si/262357/V-%C5%A1portno-stavo-pojdite-z-glavo](http://www.finance.si/262357/V-%C5%A1portno-stavo-pojdite-z-glavo) (16. februar 2012).
- Mihelič, Darja. 1993. *Hazard*. Koper: Zgodovinsko društvo za južno Primorsko.
- Quotenvergleich. B. 1. *Odds comparison – get the best odds!* [Http://oddsoddsodds.com](http://oddsoddsodds.com) (16. februar 2012).
- Rosenthal, Jeffrey Seth. 2006. *Ko strela udari: skrivnostni svet verjetnosti*. Ljubljana: DMFA.
- Satler, Urban. 2011. *Analiza nameščanja nogometnih tekem v Sloveniji in tujini*. Diplomsko delo, Univerza v Mariboru, Fakulteta za varnostne vede.
- Skrtnar, Radoš. 2004. *Spletne igralnice in športne stave*. [Http://www.nasvet.com/igralnice-sportne-stave/](http://www.nasvet.com/igralnice-sportne-stave/) (16. februar 2012).
- Športna loterija Slovenije. 2011. *E-stave*. [Https://www.e-stave.com/](https://www.e-stave.com/) (16. februar 2012).
- Veber, Tina. 2011. *Psihološki vidik odvisnosti od iger na srečo*. Diplomsko delo višješolskega strokovnega študija, B&B, višja strokovna šola.
- Zakon o igrah na srečo (ZIS – UPB3). *Uradni list RS*, št. 14/2011.